

**Powiatowy Program Działań
na Rzecz Osób
z Niepełnosprawnościami
w Powiecie Kieleckim
na lata 2021-2023**

Spis treści

Wstęp.....	3
2. Charakterystyka powiatu kieleckiego	5
3. Niepełnosprawność – diagnoza.....	9
4. Ewaluacja realizacji celów poprzedniego programu.....	20
5. Zadania realizowane przez ośrodki pomocy społecznej	21
6. Zadania realizowane przez powiat w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami.....	29
6.1. Zadania algorytmowe w zakresie rehabilitacji społecznej	31
6.2. Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji zawodowej oraz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami	37
6.3. Edukacja osób z niepełnosprawnościami	39
6.4. Programy realizowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane ze środków zewnętrznych.....	42
7. Konsultacje społeczne nowego programu.....	55
8. Założenia programu i cele	75
9. Harmonogram realizacji programu	83
10. Monitoring i ewaluacja.....	93

Wstęp

Wymiar zjawiska niepełnosprawności i jego powszechność stawia przed samorządem zadanie przeciwdziałania mu oraz zmniejszania jego skutków.

Osoby z niepełnosprawnościami stanowią środowiska zróżnicowane wymagające pomocy dostosowanej do ich niepełnosprawności. Społeczeństwo powinno podejmować wszelkie działania wzmacniające dostęp do rehabilitacji i szeroko rozumianej integracji osób z niepełnosprawnością. Działania samorządów powinny natomiast wychodzić na przeciw ich indywidualnym potrzebom, problemom i oczekiwaniom tak, aby ta grupa osób mogła otrzymywać zatrudnienie, które umożliwi im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Celem "Powiatowego Programu Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2023" jest organizowanie i popieranie skutecznych działań w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacja zadań zmierzających do pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym. Oznacza to zapewnienie osobom z niepełnosprawnością takich samych szans jak całej ludności powiatu oraz ich równy udział w ogólnej poprawie warunków życia stanowiącej rezultat rozwoju społecznego i ekonomicznego.

Podstawą do opracowania „Powiatowego programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami na lata 2021-2023" jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Program jest dokumentem służącym realizacji polityki społecznej w powiecie kieleckim. Ma za zadanie kierunkować i koordynować działania, jakie mają być realizowane w tej dziedzinie. Jest on również dokumentem mającym ułatwić realizację przez powiat aktywnej polityki społecznej, zmierzającej do integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną. Stanowi podstawę do opracowania i realizacji programów na rzecz tej grupy społecznej i uzyskania dodatkowych środków na ich finansowanie.

Działania w zakresie osób z niepełnosprawnością, w tym zadania zapisane w „Powiatowym Programie Działań Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2023” są podejmowane i realizowane w oparciu o przepisy:

- Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawy o pomocy społecznej,
- Ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"

- Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych,
- Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawy Prawo Budowlane,
- Ustawy Prawo oświatowe,
- Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- aktów wykonawczych do ustaw.

Przygotowanie i realizacja Programu Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami wynika z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2020 poz. 426 ze zm.). Program nawiązuje do zapisów dokumentów określających politykę na rzecz osób z niepełnosprawnościami na poziomie krajowym i europejskim, w szczególności do „Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2020-2030”.

Realizacja projektów będzie się odbywać poprzez ich finansowanie ze środków zewnętrznych, PFRON i Unii Europejskiej oraz środków powiatu, co pozwala na kompleksowe, ponadsektorowe podejście do wspierania osób z niepełnosprawnościami i ich otoczenia.

Niniejszy dokument został skonsultowany z innymi podmiotami i organizacjami poprzez umieszczenie go na stronie internetowej z możliwością składania uwag oraz bezpośrednio z gminami powiatu kieleckiego i organizacjami pozarządowymi współpracującymi z Powiatem Kieleckim na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

2. Charakterystyka powiatu kieleckiego

Powiat kielecki utworzony w 1999 r. w ramach reformy administracyjnej, położony jest w centralnej części województwa świętokrzyskiego, którego siedzibą jest miasto Kielce. Powiat kielecki graniczy z Kielcami oraz dziesięcioma powiatami województwa świętokrzyskiego: koneckim, skarżyskim, starachowickim, ostrowieckim, opatowskim, staszowskim, buskim, pińczowskim, jędrzejowskim i włoszczowskim.

Zajmuje powierzchnię 224.607 ha i jest największy w granicach województwa świętokrzyskiego. Obejmuje dziewiętnaście gmin. W skład powiatu wchodzi: gminy miejskie: Bodzentyn, Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Łągów, Morawica, Nowa Słupia i Pierzchnica oraz gminy wiejskie: Bieliny, Górno, Łopuszno, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Piekoszów, Raków, Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk.

Powiat kielecki w 2019 r. zamieszkiwało 211 259 mieszkańców, według stanu na dzień 31.12.2018r. powiat kielecki zamieszkiwało 210.694 co wskazuje, iż zaludnienie na terenie powiatu kieleckiego na przestrzeni ostatnich lat wzrasta. Do wzrostu liczby mieszkańców przyczyniła się emigracja mieszkańców Kielc, którzy chętnie przenoszą się do pod kieleckich wsi. Do osiedlania się na terenie powiatu zachęca m.in.: lepsza jakość życia poza centrum miasta, mniejsze zanieczyszczenie środowiska, czy też niższa przestępczość. Wzrost liczby ludności powiatu kieleckiego obrazuje tabela nr 1.

Tabela nr 1. Ludności powiatu kieleckiego w latach 2015 – 2019.

Ludność powiatu kieleckiego w latach 2015 – 2019					
Ludność	Rok 2015	2016	2017	2018	2019
Kobiety	104,484	104, 752	105,730	105, 643	105, 987
Mężczyźni	104,042	104,225	104,732	105, 051	105, 272
Ogółem:	208,526	208, 977	210, 462	210, 694	211, 259

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach dyrektora PCPR w Kielcach oraz informacje opracowane na podstawie danych GUS).

Jak wynika z powyższej tabeli zaludnienie na terenie powiatu kieleckiego na przestrzeni ostatnich lat systematycznie wzrasta. W porównaniu z rokiem 2015 liczba ludności powiatu kieleckiego wzrosła o 1,29%, a w porównaniu z rokiem poprzednim liczba mieszkańców powiatu wzrosła o ok. 0,27%.

W roku 2019 najwięcej osób osiedliło się na terenie gmin Morawica, Piekoszów, Daleszyce, Górno, Masłów i Chęciny. Powiat kielecki cechowało jednak najmniejsze zurbanizowanie wśród powiatów województwa świętokrzyskiego (6,5%), co świadczy o jego rolniczym charakterze.

Tabela nr 2. Ludność powiatu kieleckiego w podziale na poszczególne gminy w 2019 r.

Gmina	POWIERZCHNIA (km²)	LUDNOŚĆ		
		ogółem	mężczyźni	kobiety
Bieliny	88	10299	5129	5170
Bodzentyn	160	11479	5720	5759
Chęciny	127	15111	7440	7674
Chmielnik	142	11264	5669	5595
Daleszyce	222	15865	7926	7939
Górno	83	14559	7234	7325
Łagów	113	6880	3517	3363
Łopuszno	177	8984	4529	4454
Masłów	86	11063	5581	5482
Miedziana Góra	71	11632	5683	5949
Mniów	95	9346	4588	4757
Morawica	140	16756	8463	8293
Nowa Słupia	86	9471	4729	4742
Piekoszów	103	16489	8101	8388
Pierzchnica	105	4700	2359	2341
Raków	191	5595	2845	2750
Sitkówka –Nowiny	46	7910	3906	4004
Strawczyn	86	10874	5424	5450
Zagnańsk	125	12982	6429	6553
Ogółem:	2246	211 259	105 272	105 987

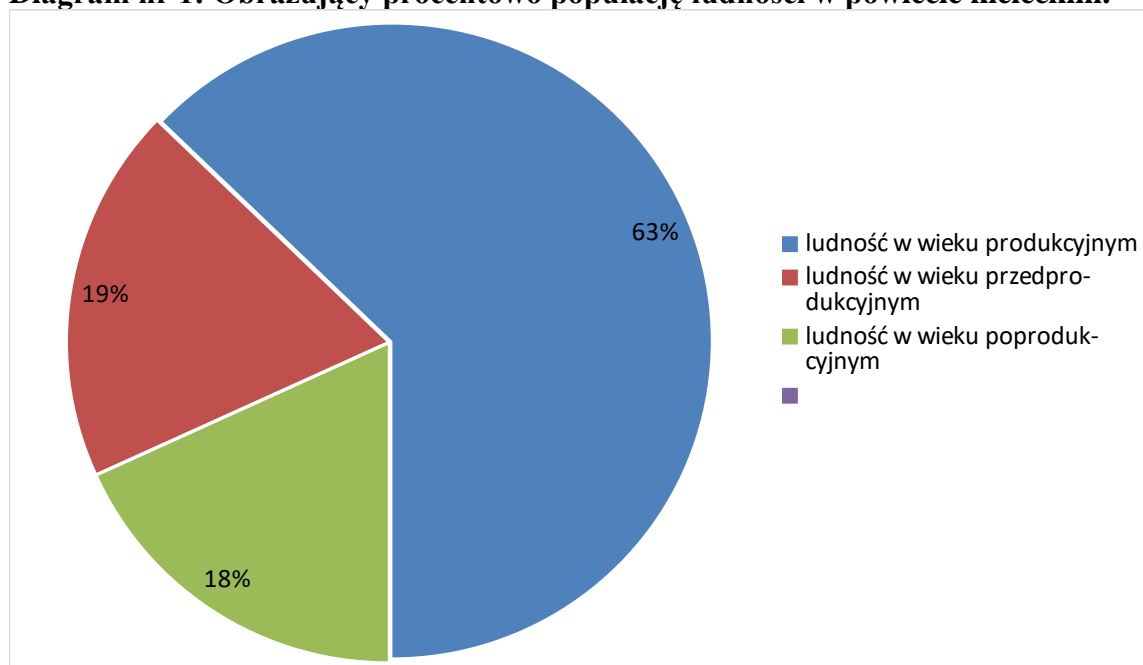
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. Podobnie, jak w latach poprzednich, nieznaczną większość mieszkańców powiatu kieleckiego stanowiły kobiety, których udział kształtował się na poziomie 50,14%, w stosunku do mężczyzn 49,86%. Taka tendencja utrzymuje się od kilku lat na stałym samym poziomie. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 8,0%.

Średni wiek mieszkańców powiatu kieleckiego wynosi 40,1 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Powiat kielecki ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 149. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,71 na 1000 mieszkańców powiatu kieleckiego. W 2019 roku urodziło się 2 154 dzieci, w tym 49,4% dziewczynek i 50,6% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,07 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Wskaźnik struktury wiekowej ludności powiatu kieleckiego zaznacza się stosunkowo wysoką liczbą ludności w wieku produkcyjnym, tj. 132,671 co daje 62,8% ogółu ludności. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 40,139 co stanowi 19% społeczeństwa natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wynosi 18,2% co stanowi 38,449 osób.

Diagram nr 1: Obrazujący procentowo populację ludności w powiecie kieleckim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Podobnie, jak w całym województwie świętokrzyskim, ludność powiatu kieleckiego starzeje się z każdym rokiem. Współczynnik obciążenia demograficznego w roku 2018 wyniósł

odpowiednio: 30 dla osób w wieku przedprodukcyjnym na każde 100 osób w wieku produkcyjnym i 27,9 dla osób w wieku poprodukcyjnym na każde 100 osób w wieku produkcyjnym. W porównaniu z latami poprzednimi zauważalna jest niepokojąca tendencja spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Natomiast z danych na rok 2019 r. wynika, iż 62,8% mieszkańców powiatu kieleckiego jest w wieku produkcyjnym, 19,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym co stanowi minimalny wzrost mieszkańców powiatu w wieku przedprodukcyjnym do mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Z punktu widzenia wpływu sytuacji demograficznej na rynek pracy najbardziej interesująca jest populacja ludności w wieku aktywności zawodowej (kobiety 18–59 lat, mężczyźni 18–64 lata) stanowiąca potencjalne zasoby pracy. Wśród osób w wieku produkcyjnym wyodrębnia się grupę osób w wieku mobilnym (18–44 lata). Zmniejszanie się jej liczebności jest zjawiskiem niekorzystnym, świadczącym o „starzeniu się” populacji pracujących, a tym samym ograniczeniu jej potencjału. W ostatnich latach obserwowano wyhamowanie negatywnej tendencji i powolny wzrost udziału osób mobilnych.

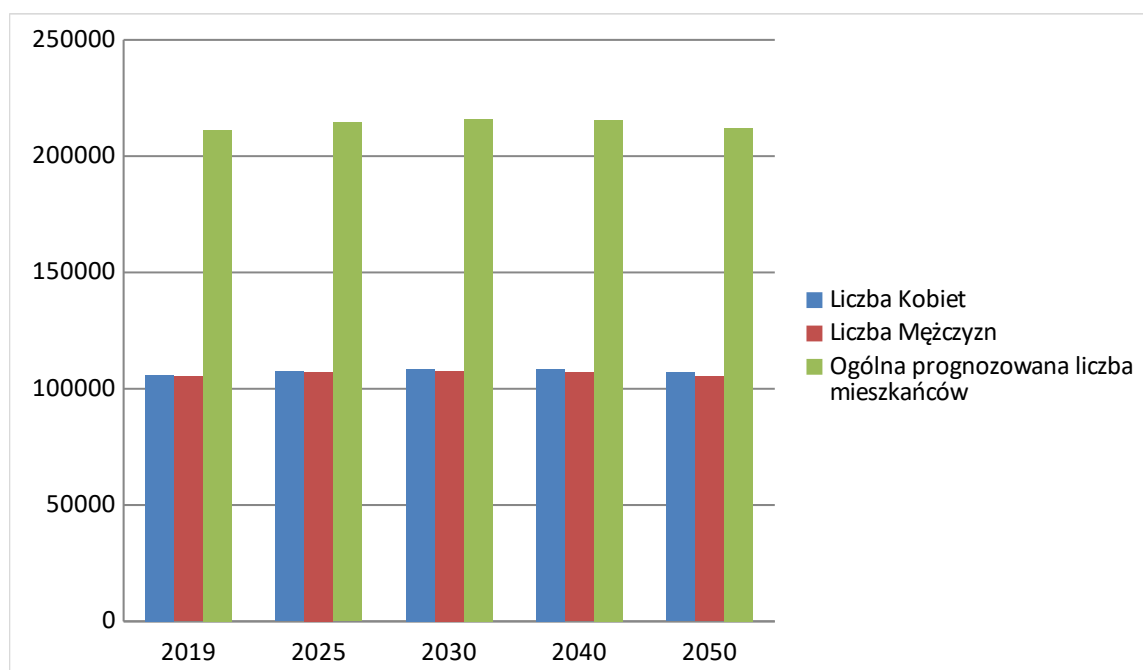
Na przestrzeni ostatnich kilku lat w województwie świętokrzyskim zmniejsza się odsetek ludności w wieku produkcyjnym, chociaż w powiecie kieleckim w roku 2018 wystąpił stosunkowo duży udział tej populacji (63,34%). W porównaniu z rokiem 2017 utrzymuje się na podobnym poziomie, chociaż z tendencją spadkową.

Powiat kielecki na tle innych powiatów województwa świętokrzyskiego jako jeden z nielicznych notuje pozytywne wskaźniki demograficzne i społeczne. W województwie świętokrzyskim wszystkie powiaty odnotowały zarówno zmniejszenie liczebności najmłodszych, jak i spadek ich udziału w populacji województwa. Struktura ludności według płci również nie uległa większym zmianom. Podobnie jak w latach poprzednich, nieznaczną większość mieszkańców powiatu stanowiły kobiety.

W 2019 roku zarejestrowano 2 585 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 2 191 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla powiatu kieleckiego 394. W tym samym roku 65 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 16 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 49. W powiecie kieleckim od kilku lat zaznacza się pozytywna tendencja migracyjna. Jak wskazują oficjalne dane statystyczne więcej ludności osiedla się na terenie naszego powiatu niż z niego wyjeżdża. Jest to rezultat napływu ludności głównie z Kielc, ponadto zaznacza się tendencja osiedlania na terenie naszego powiatu i województwa świętokrzyskiego mieszkańców innych województw, głównie ościennych.

Pomimo pozytywnych obecnie wskaźników demograficznych dla powiatu kieleckiego, negatywne tendencje dla województwa świętokrzyskiego nie pozostaną bez wpływu na sytuację demograficzną powiatu kieleckiego. Według prognoz ludności na lata 2020-2030 pomimo trudnej sytuacji demograficznej w kraju, w powiecie kieleckim do roku 2030 wzrastać będzie liczba mieszkańców i przez kolejne dziesięciolecie pozostanie na tym samym poziomie.

Od roku 2040 prognozowany jest jednak systematyczny spadek liczby ludności. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu kieleckiego w 2050 roku wynosi 212 190, z czego 106 917 to kobiety, a 105 273 mężczyźni. Poniższy wykres przedstawia prognozowaną liczbę ludności do roku 2050.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3. Niepełnosprawność – diagnoza

Niepełnosprawność jest poważnym problemem społecznym i dotyczy zarówno osób starszych jak i ludzi młodych oraz dzieci. Zjawisko niepełnosprawności może dotyczyć bez względu na miejsce zamieszkania, wykształcenie, wiek czy pochodzenie. W każdym społeczeństwie możemy znaleźć określoną liczbę osób, które z różnych przyczyn, m. in. wrodzonych, dziedzicznych, z powodu chorób, nieprawidłowych warunków życia, a także wszelkiego rodzaju wypadków nie posiadają pełnej sprawności fizycznej lub

psychicznej. Zgodnie z *ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2020, poz. 426 z późn. zm.)*, definicja osoby niepełnosprawnej brzmi: „**Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej**”. Definicja ta daje podstawy do określenia trzech stopni niepełnosprawności a mianowicie: lekki, znaczny i umiarkowany:

- **znaczny stopień niepełnosprawności** - zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy tylko w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji
- **umiarkowany stopień niepełnosprawności** - zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych
- **lekki stopień niepełnosprawności** - zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu ze zdolnością, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

W ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 zbiorowość osób z niepełnosprawnościami podzielono na dwie podstawowe grupy, do których zaliczono:

- osoby, które posiadały aktualne orzeczenie wydane przez uprawniony organ niepełnosprawni prawnie,
- osoby nieposiadające orzeczenia o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub o stopniu niepełnosprawności, które miały, bądź odczuwały całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania podstawowych czynności życiowych stosownych dla danego wieku
- niepełnosprawni biologicznie.

Według wyników spisu liczba osób z niepełnosprawnościami ogółem wynosiła na koniec marca 2011 r. niemal 4,7 mln (dokładnie 4 697,0 tys.). Tym samym liczba osób z niepełnosprawnościami w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju wobec 14,3% w 2002 r. (blisko 5,5 mln osób z niepełnosprawnościami w 2002 roku). Udział mężczyzn wśród osób

z niepełnosprawnościami wynosił 46,1% wobec 53,9% dla kobiet.

Inne dane dotyczące niepełnosprawności w Powiecie Kieleckim zostały przedstawione w zamieszczonych poniżej tabelach, na podstawie Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), Elektronicznego Systemu Monitoringu Orzekania i Niepełnosprawności oraz badań własnych przeprowadzonych na podstawie realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej w Kielcach projektów na rzecz osób z niepełnosprawnościami, finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kieleckim
na lata 2021-2023

Tabela nr 3. Przyczyny niepełnosprawności w latach 2017-2019 (osoby powyżej 16 roku życia) w Powiecie Kieleckim

Symbole	2017				2018				2019			
	STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI			
	znaczny	umiarkowany	lekki	razem	znaczny	umiarkowany	lekki	razem	znaczny	umiarkowany	lekki	razem
01-U	35	57	0	92	31	46	3	80	27	42	0	69
02-P	139	260	122	521	130	311	102	543	117	298	100	515
03-L	9	39	105	153	14	26	88	128	10	33	87	130
04-O	21	30	17	68	17	27	29	73	32	25	22	79
05-R	243	1136	391	1770	319	1374	313	2006	378	1580	250	2208
06-E	3	38	10	51	3	41	5	49	6	38	6	50
07-S	265	414	125	804	224	439	114	777	259	440	77	776
08-T	64	67	23	154	53	82	18	153	103	90	15	208
09-M	125	142	11	278	112	134	17	263	152	156	14	322
10-N	244	249	32	525	298	286	27	611	409	302	22	733
11-I	76	147	41	264	65	149	64	278	100	175	36	311
12-C	2	0	0	2	2	2	0	4	4	12	2	18
RAZEM	1226	2579	877	4682	1268	2917	780	4965	1597	3191	631	5419

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Objaśnienia:

01-U upośledzenie umysłowe

02-P choroby psychiczne

03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu

04-O choroby narządu wzroku

05-R upośledzenia narządu ruchu

06-E epilepsja

07-S choroby układów oddechowego i krążenia

08-T choroby układu pokarmowego

09-M choroby układu moczowo- pęcherzowego

10-N choroby neurologiczne

11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, choroby układu krwiotwórczego

12-C całościowe zaburzenia rozwojowe

Z przedstawionych danych wynika, że liczba wydanych orzeczeń w latach 2017-2019 u osób powyżej 16 roku życia, sukcesywnie wzrasta. Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach wydał w tym okresie 2288 orzeczeń o lekkim stopniu niepełnosprawności, 8687 orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz 4091 orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobom powyżej 16 roku życia. Najwięcej orzeczeń zostało wydanych z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Najczęściej występującą przyczyną niepełnosprawności wśród osób orzekanych były upośledzenia narządu ruchu, z tendencją wzrostową. Na drugim miejscu były choroby układu oddechowego i krążenia, mimo, że ich liczba z roku na rok minimalnie spadała. Kolejną przyczyną, zajmująca trzecie miejsce są choroby neurologiczne. Następnie choroby psychiczne, choroby układu moczowo-płciowego oraz choroby inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, choroby układu krwiotwórczego. Zauważalny jest nieznaczny wzrost liczby orzeczeń wydawanych z powodu chorób układu pokarmowego czy chorób narządu wzroku. Natomiast można zaobserwować niewielkie obniżenie liczby orzeczeń spowodowanych zaburzeniami głosu, mowy i chorobami słuchu, upośledzeniem umysłowym oraz epilepsją. Najmniej orzeczeń zostało wydanych z symbolem niepełnosprawności: całościowe zaburzenia rozwojowe.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kieleckim
na lata 2021-2023

Tabela nr 4. Przyczyny niepełnosprawności w latach 2017-2019 (osoby poniżej 16 roku życia) w Powiecie Kieleckim

Symbole	2017						2018						2019					
	Wiek				Płeć		Wiek				Płeć		Wiek				Płeć	
	0-3 lat	od 4-7 lat	od 8-16 lat	Razem	K	M	0-3 lat	od 4-7 lat	od 8-16 lat	Razem	K	M	0-3 lat	od 4-7 lat	od 8-16 lat	Razem	K	M
01-U	0	1	7	8	2	6	0	3	19	22	10	12	0	2	10	12	5	7
02-P	1	5	37	43	9	34	0	10	29	39	10	29	0	8	36	44	9	35
03-L	6	11	17	34	12	22	11	19	20	50	21	29	10	8	24	42	23	19
04-O	4	12	15	31	16	15	7	5	13	25	12	13	3	5	16	24	16	8
05-R	6	8	34	48	32	16	3	11	34	48	35	13	5	5	27	37	25	12
06-E	11	16	28	55	25	30	4	15	40	59	30	29	6	13	26	45	15	30
07-S	29	56	54	139	53	86	39	54	64	157	52	105	37	54	52	143	46	97
08-T	1	0	8	9	3	6	6	0	8	14	5	9	3	3	10	16	5	11
09-M	5	5	10	20	9	11	14	5	9	28	11	17	8	7	11	26	10	16
10-N	29	26	20	75	33	42	23	17	29	69	31	38	26	17	25	68	28	40
11-I	30	29	32	91	44	47	27	18	33	78	41	37	12	25	38	75	38	37
12-C	13	27	51	91	13	78	5	32	54	91	19	72	10	47	58	115	19	96
RAZEM	135	196	313	644	251	393	139	189	352	680	277	403	120	194	333	647	239	408

Źródło: Elektroniczny Krajowy System Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności

Objaśnienia:

01-U upośledzenie umysłowe

02-P choroby psychiczne

03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu

04-O choroby narządu wzroku

05-R upośledzenia narządu ruchu

06-E epilepsja

07-S choroby układów oddechowego i krążenia

08-T choroby układu pokarmowego

09-M choroby układu moczowo- płciowego

10-N choroby neurologiczne

11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, choroby układu krwiotwórczego

12-C całościowe zaburzenia rozwojowe

W latach 2017-2019 łącznie zostało wydanych 1971 orzeczeń dotyczących osób poniżej 16 roku życia. Główną przyczyną wydawania orzeczeń o niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach były choroby układu oddechowego i krążenia, całościowe zaburzenia rozwojowe. Należy również zauważyć dużą liczbę orzeczeń stwierdzających choroby inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, choroby układu krwiotwórczego oraz choroby neurologiczne jak również epilepsje.

Dane, dotyczące wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach, pokazują, że orzeczenia wydawane są w przewadze u płci męskiej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach przeprowadzało własne badania potrzeb osób z niepełnosprawnością, których celem było zdobycie informacji o napotykanym przez osoby zamieszkujące na terenie powiatu kieleckiego barierach i problemach towarzyszących niepełnosprawności. Dane z ankiet przeprowadzonych w okresie od 01.09.2015 do 31.12.2015 w gr. 101 osób z niepełnosprawnościami (52% K, 48% M) klientów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach wskazują na: niewystarczającą rehabilitację zdrowotną 41%, izolację społeczną 37%, brak znajomości praw i uprawnień przysługujących osobom z niepełnosprawnościami 30%, oraz po 22% problemy psychologiczne i potrzebę organizacji usług wspierających tj. pomoc asystenta osób niepełnosprawnych.

W odpowiedzi na pozyskane dane w 2016 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach przy współpracy 11 gmin powiatu kieleckiego dodatkowo dokonało oceny potrzeb, dostępnych zasobów środowiska lokalnego i ograniczeń pojawiających się w zakresie realizacji działań służących szeroko rozumianej aktywizacji osób z niepełnosprawnością, niesamodzielnym oraz ich rodzin i opiekunów (w szczególności w zakresie organizacji usług asystenta osoby niepełnosprawnej). Do badania wykorzystano, „Arkusze diagnostyczne dla osób niepełnosprawnych lub opiekunów”, formularz „Lokalny Audyt społeczno-ekonomiczny”, dokumenty opracowane w ramach innowacyjnego projektu 7.2.1 POKL pt. „CENTRUM ASYSTENTURY SPOŁECZNEJ (CAS) - model wsparcia zadań OPS/PCPR w aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością”. W audycie uczestniczyło: 75 osób z niepełnosprawnościami (52% M i 48% K) zamieszkujących na terenie 11 współpracujących gmin: Bodzentyn (7 os.), Daleszyce (14 os.), Górnio (6 os.), Łopuszno (6 os.), Morawica (16 os.), Nowa Słupia (8 os.), Pierzchnica (1 os.), Raków (2 os.), Strawczyn (2 os.), Zagnańsk (7 os.), Chęciny (6 os.) oraz 35

z otoczenia (opiekunów, rodziny). Badania pokazały, że usługi AON w 2016 roku realizowała tylko 1 gmina z terenu powiatu kieleckiego: Nowa Słupia dla 2 dzieci z autyzmem.

Analiza cech badanej grupy, wskazuje na szereg dysfunkcji znacząco ograniczających samodzielne funkcjonowanie w obszarze społecznym, zawodowym i edukacyjnym. 89 % badanych posiadało znaczny stopień niepełnosprawności, umiarkowany stopień niepełnosprawności posiadało 6% badanych. Najczęściej występującą przyczyną niepełnosprawności wśród badanej grupy były: choroby narządu ruchu (67%), choroby neurologiczne (45%), intelektualne (20%), choroby narządu wzroku (7%), choroby narządu mowy i słuchu (7%), zaburzenia psychiczne (3%). Niepełnosprawność sprzężoną wskazywało 64% ankietowanych.

Badana grupa wykazuje niską aktywność społeczną, zawodową i edukacyjną związaną z niskim poziomem wykształcenia: 38% badanych nie posiada wykształcenia, 22% posiada wykształcenie podstawowe, 5% gimnazjalne, 21% zawodowe, 8% średnie i po 3% wyższe i specjalne. Poziom wykształcenia stanowi jeden z czynników ograniczających szanse na rynku pracy oraz zwiększa zagrożenie wykluczeniem społecznym: 98% badanej grupy, to osoby bierne/nieaktywne zawodowo, 1% osoby bezrobotne i 1% osoby pracujące. Analizując sprawność ruchową oraz możliwości poruszania się osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym, zaobserwowano wśród badanej grupy izolację od ogółu społeczności: 38% osób porusza się w domu z pomocą sprzętów ortopedycznych, 34% z pomocą tych sprzętów porusza się poza domem, 34% badanych nie porusza się samodzielnie ani z pomocą sprzętów ortopedycznych w domu, aż 45% badanych nie porusza się samodzielnie ani z pomocą sprzętów poza domem, tylko 26% badanych osób porusza się samodzielnie w domu, 21% poza domem. Wśród badanej grupy: 93% os. wymaga wsparcia drugiej osoby, 7% nie wymaga takiego wsparcia.

Klienci z niepełnosprawnością PCPR/OPS zamieszkują głównie tereny wiejskie lub małe miasta, przez co napotykać na szereg barier uniemożliwiających im samodzielne funkcjonowanie w środowisku lokalnym i korzystanie z usług społecznych.

Podstawowymi czynnikami ograniczającymi aktywizację społeczną osób z niepełnosprawnościami jest stopień i rodzaj niepełnosprawności oraz miejsce zamieszkania co wpływa na dyskryminację wielokrotną osób z niepełnosprawnościami przejawiającą się: w niedostosowaniu miejsc publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (w szczególności ze znacznym stopniem niepełnosprawności z dysfunkcją ruch, poruszających się na wózkach), w ograniczeniach transportowych w dostępie do usług,

w „innym”, gorszym postrzeganiu osób z niepełnosprawnościami wśród ogółu społeczeństwa powodującym m.in. ich izolację.

Podsumowując bariery występujące w 100% badanej grupy, to ograniczenia: zdrowotne związane z niepełnosprawnością uniemożliwiające funkcjonowanie w środowisku lokalnym, ekonomiczne powodujące wzrost wydatków związany z leczeniem i rehabilitacją ograniczające samodzielność i aktywność tych osób w życiu społecznym, zawodowym, edukacyjnym; architektoniczne elementy budowlane utrudniające poruszanie się osób z mniejszą sprawnością, transportowe, znaczne odległości, jakie osoby niepełnosprawne z terenów wiejskich muszą pokonać w celu skorzystania ze specjalistycznej opieki, komunikacyjne nieprzystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami lub brak bezpośredniej komunikacji publicznej do obiektów mających wpływ na realizowanie podstawowych zadań życiowych (placówek opieki medycznej, usług rehabilitacyjnych, pomocy społecznej, edukacji, urzędów itp.), psychiczne (deficyty mentalne, osobowościowe, niska samoocena, niski poziom samodzielności, umiejętności i niezależności społeczno - ekonomicznej, życiowej, brak motywacji do działań), społeczne związane ze stereotypami, postawami wobec osób z niepełnosprawnościami, co dodatkowo powoduje wśród osób z niepełnosprawnościami lęk wobec otoczenia i izolację wynikającą z odrzucenia przez otoczenie doprowadzając i pogłębiając problem wykluczenia społecznego osób z niepełnosprawnościami – stąd konieczność wsparcia i udziału rodzin/opiekunów w projektach celem poprawy ich bezpieczeństwa.

Diagnozie poddano również, oczekiwania osób z niepełnosprawnością w zakresie asystentury. Wyniki wskazują w szczególności współpracę w zakresie: rozmów wspierających, dotrzymywanie towarzystwa 46% badanych (z 75 osób badanych), pomocy w codziennych czynnościach (ubieranie się, przygotowanie posiłków, higiena) 38%, pomocy w dotarciu (dowozie) do lekarza, na rehabilitację, wykupienia leków 34%, organizacji czasu wolnego, wspólnej aktywności rekreacyjnej, spacerów, wyjść na basen 33%, wspomagania w załatwianiu spraw urzędowych i innych 28%, w przemieszczaniu się - przenoszenia 25%, pomocy w rehabilitacji i motywacji do ćwiczeń 20%.

Opiekunowie dodatkowo wskazują na umożliwienie im realizacji indywidualnych celów wynikających często z potrzeby zadbania o własne zdrowie, niewystarczającej wiedzy i umiejętności w zakresie opieki nad osobami z niepełnosprawnościami, oraz potrzebę wymiany doświadczeń oraz podzielenia się swoimi obawami z innymi rodzinami.

Poszczególne grupy osób z niepełnosprawnościami napotykają na specyficzne, dodatkowe bariery w pełnym włączeniu w życie publiczne i społeczne.

Grupą szczególnie defaworyzowaną wg art 6 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych są „niepełnosprawne kobiety i dziewczęta narażone na wieloaspektową dyskryminację”.

W Badaniu Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) za IV kwartał 2019 r. współczynnik aktywności zawodowej kobiet w wieku produkcyjnym bez niepełnosprawności prawnej wynosił 72,2 %, współczynnik kobiet z potwierdzoną prawnie niepełnosprawnością – 33,3 %. Analogiczna jest sytuacja dotycząca wskaźnika zatrudnienia. Wskaźnik zatrudnienia kobiet bez potwierdzonej niepełnosprawności – 69,8 %, w przypadku potwierdzonej niepełnosprawności - 31,2 %.

Natomiast w przypadku stopy bezrobocia, kobiety w wieku produkcyjnym bez potwierdzonej prawnie niepełnosprawności stanowią 3,3 %, kobiety w wieku produkcyjnym z potwierdzoną prawnie niepełnosprawnością stanowią 6,3 %.

Z kolei kobiety w wieku senioralnym ze względu na wiek są jedynymi opiekunami swoich członków rodzin z niepełnosprawnościami, w tym dorosłych dzieci z różnymi stopniami niepełnosprawności. W tej sytuacji wagi nabiera możliwość tworzenia formalnych i nieformalnych wspólnot osób/kobiet z niepełnosprawnościami, które będąc osobami bez rodzin (samotnymi), stanowią dla siebie grupę wsparcia. Mogą to zapewnić mieszkania wspomagane utworzone w lokalnej społeczności.

Ograniczony dostęp osób z niepełnosprawnością do usług medycznych (np. rehabilitacji, badań ginekologicznych) pociąga za sobą wzrost zachorowań np. na raka piersi wśród kobiet. Czynniki wpływające na taką sytuację to przede wszystkim brak dostosowanego sprzętu do badań przesiewowych i diagnostyki, a także niska znajomość specyficznych potrzeb kobiet z niepełnosprawnościami wśród lekarzy.

Kolejna grupa znajdująca się w szczególnej sytuacji to rodziny z dziećmi z niepełnosprawnościami. Kwestia ta została uwzględniona w art. 7 ust. 1 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, zobowiązując Państwo do podejmowania wszelkich niezbędnych środków w celu zapewnienia pełnego korzystania przez dzieci z niepełnosprawnościami ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności, na zasadzie równości z innymi dziećmi.

W innym artykule, Konwencja zobowiązuje również do zapewnienia edukacji osób z niepełnosprawnościami. Szczególnie chodzi o dzieci, które są niewidome, głuche lub głucho - niewidome w odpowiednich językach i przy pomocy środków komunikacji

najodpowiedniejszych dla rodzaju niepełnosprawności, zindywidualizowanych, a także w środowisku, które maksymalizuje rozwój edukacyjny i społeczny.

Dostępność i mobilność są jedną z podstawowych kwestii funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami. Ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz ustawa o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych razem z rządowym programem Dostępność Plus, mają na celu poprawę funkcjonowania społecznego osób/dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Badanie potrzeb osób niepełnosprawnych przeprowadzone przez PFRON w 2017 r. wskazuje najczęściej spotykane przez poszczególne grupy osób z niepełnosprawnościami bariery w obszarze dostępności:

- niedostosowanie większości obiektów użyteczności publicznej dla osób niewidomych,
- brak możliwości porozumiewania się językiem migowym w obiektach użyteczności publicznej dla osób niesłyszących,
- bariery architektoniczne dla osób z dysfunkcją narządu ruchu,
- utrudniony dostęp do informacji z wykorzystaniem usług o charakterze elektronicznym,
- brak dostępności stron internetowych.

Szczególne znaczenie dla osób z niepełnosprawnościami, niezależnie od okresu powstania niepełnosprawności, ma dostęp do opieki lekarskiej, rehabilitacyjnych usług medycznych i odpowiedniej jakości wyrobów medycznych, zgodny z ich potrzebami.

Niedostateczna dostępność usług zdrowotnych w Polsce stanowi coraz większe wyzwanie. Dane statystyczne potwierdzają znaczenie profilaktyki w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności u dzieci i dorosłych oraz konieczności skoordynowanego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami, którzy są często uzależnieni od pomocy innych osób.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych sprawuje merytoryczny nadzór i kontrolę nad zespołami w instytucjach realizujących w Polsce pięć równoległych systemów orzecznich. Są to Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Obrony Narodowej oraz powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Osobom z niepełnosprawnościami zagraża wykluczenie społeczne, zawodowe czy edukacyjne. Ta grupa społeczna często ma niewielki wpływ na stopień zintegrowania społecznego i sytuację ekonomiczno-zawodową, co jest bezpośrednio powiązane ze stanem

zdrowia. Działania państwa na rzecz osób z niepełnosprawnościami wymagają przede wszystkim kompleksowego i skoordynowanego podejścia, które przełamie dotychczasowe stereotypy i pozwoli na budowanie nowej, bardziej korzystnej świadomości zjawiska niepełnosprawności w społeczeństwie. Wobec powyższego Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami stanowi narzędzie do wprowadzenia horyzontalnej polityki wobec osób z niepełnosprawnościami wynikającej z diagnozy ich sytuacji i potrzeb.

4. Ewaluacja realizacji celów poprzedniego programu

Celem Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2016-2020 było zapewnienie jak najlepszych warunków funkcjonowania osób z niepełnosprawnością.

Zrealizowane programy, finansowane były ze środków PFRON oraz Unii Europejskiej. Miały one na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Zostały podjęte działania w kierunku zwiększenia możliwości samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością poprzez rehabilitację społeczną, turnusy rehabilitacyjne czy zaopatrzenie w środki ortopedyczne i środki pomocnicze. Dzięki programowi „Aktywny samorząd” Moduł II pomoc otrzymały osoby z niepełnosprawnościami w postaci dofinansowania kosztów nauki na poziomie wyższym. Kształtowane były umiejętności w zakresie pełnienia ról społecznych poprzez wydawanie informatorów, broszur czy ulotek dotyczących uprawnień osób z niepełnosprawnościami. Prowadzone było poradnictwo psychologiczne.

Zwiększony został dostęp do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych i asystenckich poprzez organizowanie wyjazdów aktywizacyjnych, połączonych z rehabilitacją społeczną i zawodową, utworzono wypożyczalnię sprzętu ortopedycznego oraz organizowano wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. Zapewniono różnorodne formy opieki, służące szeroko rozumianej aktywizacji m.in. usługi asystenta osoby niepełnosprawnej. Dostosowano przestrzeń do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej oraz barier transportowych dzięki czemu zapewniono możliwość swobodnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami. W wyniku realizacji działań związanych z aktywizacją zawodową w Warsztatach Terapii Zajęciowej, kilku uczestników podjęło zatrudnienie.

Dokonując analizy w zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnościami i podmiotów realizujących zadania na ich rzecz wskazane jest: kontynuowanie zadań w zakresie likwidacji

barier w dostępie do budynków i przestrzeni publicznej oraz realizacja kompleksowego wsparcia rehabilitacji dla osób z niepełnosprawnościami i ich otoczenia, np.: usług asystenta, rehabilitacji medycznej, dowóz osób z niepełnosprawnościami, integracja społeczna, utworzenie lokali mieszkalnych wspierających.

5. Zadania realizowane przez ośrodki pomocy społecznej

Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie kieleckim, realizują zadania zlecone z zakresu administracji rządowej w oparciu m.in. o Ustawę z dnia 28.11.2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 poz. 111) oraz Ustawę z dnia 4.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2020 poz. 1297). Świadczenia związane z niepełnosprawnością jakie zostały przyznane to:

- **Zasiłek pielęgnacyjny** przyznawany jest jako część pokrycia wydatków wynikających z zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Z pomocy tej może skorzystać dziecko z niepełnosprawnością do 16 roku życia, jeżeli posiada orzeczenie o niepełnosprawności, osoba z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia, jeżeli posiada aktualne orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia jak również osoba, która ukończyła 75 lat. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W tym przypadku prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje niezależnie od dochodów rodziny. Od dnia 1 listopada 2019 r. kwota zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 215,84 zł
- **Świadczenie pielęgnacyjne** jest to pomoc w formie pieniężnej, o którą mogą ubiegać się osoby, które rezygnują lub nie podejmują zatrudnienia czy innej pracy zarobkowej w celu podjęcia opieki nad poważnie niepełnosprawnym członkiem rodziny. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje: matce albo ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną (dziadkowie, rodzeństwo) innym osobom, na których zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności. Od dnia 1 stycznia 2020 r. wysokość świadczenia wynosi 1830,00 zł miesięcznie.

- **Specjalny zasiłek opiekuńczy** przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny a także współmałżonkom jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania opieki nad osobą ze znacznym stopniem niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Kryterium dochodowe uprawniające do specjalnego zasiłku opiekuńczego to 764,00 zł. W celu ustalenia dochodu liczy się łączny dochód dwóch rodzin: rodziny osoby sprawującej opiekę i rodziny osoby wymagającej opieki. Specjalny zasiłek opiekuńczy od 1 listopada 2018 r. wynosi 620,00 zł miesięcznie.
- **Zasiłek dla opiekuna** przysługuje osobom, które z dniem 1 lipca 2013 r. na skutek zmiany przepisów utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłek dla opiekuna z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, które złożyły wniosek o to świadczenie do dnia 15 września 2014 r. Prawo do tego świadczenia może być przyznane również po tym terminie - w kontynuacji świadczenia (jeśli orzeczenie o stopniu niepełnosprawności osoby, nad którą jest sprawowana opieka było wydane na czas określony). Zasiłek dla opiekuna od 1 listopada 2018 r. przysługuje w wysokości 620 zł miesięcznie, niezależnie od wysokości dochodów w rodzinie.
- **Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego** otrzymują rodzice lub opiekunowie dziecka z niepełnosprawnością oraz osoby z niepełnosprawnością uczące się na częściowe pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją i kształceniem. Wysokość świadczenia miesięcznie wynosi 90zł na dziecko do 5 roku życia i 110 zł na dziecko pomiędzy 5 a 24 rokiem życia. W sytuacji, gdy dziecko w rodzinie legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności obowiązuje podwyższone kryterium dochodowe tj. 764,00 zł.

W poniższej tabeli przedstawione zostały zadania dotyczące pomocy ustawowej świadczonej przez ośrodki pomocy społecznej na podstawie sprawozdań MPiPS za lata 2017 - 2019 w gminach naszego powiatu.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kieleckim
na lata 2021-2023

ŚWIADCZENIA UDZIEŁONE PRZEZ GMINY

	ROK	Bieliny	Bodzentyn	Chęciny	Chmielnik	Daleszyce	Górno	Łąków	Łopuszno	Masiów	Miedziana Góra	Mniów	Morawica	Nowa Słupia	Piekoszów	Pierzchnica	Raków	Sitkówka-Nowiny	Strawczyn	Zagnańsk	Razem
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE W MIEJSCU ZAMIESZKANIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	2017	0	384	0	360	3076	189	0	0	111	253	445	4493	188	890	141	1822	187	0	942	13350
	2018	0	437	0	430	3538	537	0	0	173	236	233	4396	0	734	103	1916	221	274	838	14066
	2019	180	516	142	500	3135	0	146	0	509	498	443	4842	16	1301	60	796	812	548	812	16256
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW ZWIĄZANYCH Z KLĘSKĄ ŻYWIŁOWĄ LUB EKOLOGICZNĄ	2017	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	2018	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	18
	2019	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

*Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kieleckim
na lata 2021-2023*

WYNAGRODZENIE NALEŻNE OPIEKUNOWI Z TYTUŁU SPRAWOWANIA OPIEKI PRYZNANE PRZEZ SĄD	2017	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	42	0	12	78
	2018	0	0	18	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	36	0	12	81
	2019	0	0	24	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	12	0	0	30	0	12	90
ZASIŁKI STAŁE-OGÓŁEM	2017	574	1069	1066	1200	1360	893	536	795	624	626	1033	626	822	948	319	785	330	685	1099	15390
	2018	470	1085	968	1152	1374	833	542	736	626	595	863	645	814	952	342	775	343	677	909	14 701
	2019	440	1022	851	1089	1354	797	514	683	671	554	858	653	763	963	295	775	333	659	848	14122
ZASIŁKI OKRESOWE-OGÓŁEM	2017	462	591	321	300	384	225	120	255	317	23	76	361	942	659	210	481	668	96	861	7352
	2018	312	383	257	180	349	185	100	228	254	34	136	310	828	742	170	387	426	58	798	6137
	2019	285	412	245	130	442	210	88	203	285	33	124	212	760	541	190	339	329	71	730	5629
USŁUGI OPIEKUŃCZE-OGÓŁEM	2017	771	6593	2587	14250	9876	1474	507	7446	4195	1684	8830	7653	2701	5006	1723	6997	6553	0	2072	90918
	2018	5653	7289	3423	11818	17037	1133	1884	9191	5436	2727	8339	8715	2550	7355	1996	7935	10437	0	1554	114472

*Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kieleckim
na lata 2021-2023*

	2019	6128	7436	3886	15252	29654	1116	4158	11527	4654	5093	10492	17541	3062	7897	2568	6219	17502	619	2499	157303
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	2017	1	4	0	0	2	0	2	1	1	1	1	1	7	1	0	1	3	2	9	37
	2018	5	0	1	0	2	3	2	2	3	7	1	1	9	0	1	0	2	1	10	50
	2019	3	1	3	0	0	3	1	3	0	0	2	2	5	2	1	5	1	0	6	38
ZASIŁKI SPECJALNE- CELOWE	2017	63	71	96	206	165	70	7	40	59	42	32	141	98	40	25	98	82	12	58	1405
	2018	66	55	129	132	154	67	7	36	73	69	24	143	133	58	26	103	74	29	57	1435
	2019	91	73	120	211	155	86	1	33	82	84	17	107	118	66	32	110	56	28	49	1519
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ	2017	51	182	280	201	281	150	144	87	179	165	176	291	12	170	133	129	131	64	135	2961
	2018	40	185	292	179	287	137	252	108	178	166	136	343	140	156	156	129	136	71	145	3236
	2019	48	217	283	175	270	159	240	139	220	195	134	370	130	165	169	188	126	82	144	3454

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kielcach na podstawie sprawozdań MPiPS za lata 2017- 2019

Przedstawione powyżej zestawienie zostało sporządzone na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS za lata 2017-2019. Dzięki tym informacjom, możemy dowiedzieć się jakich form pomocy 19 gmin powiatu kieleckiego udzieliło swoim mieszkańcom. Gminy oferują osobom z niepełnosprawnościami i ich opiekunom formy wsparcia w postaci finansowej (np. zasiłki) i usługowej (np. specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W zakresie zadań ustawowych, najczęściej udzielanym świadczeniem są specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Najwięcej tych świadczeń udzieliła gmina Morawica następnie gmina Daleszyce oraz gmina Raków. Każda gmina z wyjątkiem gminy Łopuszno podjęła się tego zadania.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną zostały udzielone tylko przez gminę Bieliny, Miedzianą Górę oraz Morawicę.

Gminy udzielały pomocy w formie zasiłków stałych. Wśród nich największej liczby świadczeń udzielała, na przestrzeni trzech lat, gmina Daleszyce z coroczną tendencją wzrostową, gmina Zagnańsk, następnie gmina Bodzentyn oraz kolejne gminy z mniejszą liczbą udzielonych świadczeń.

Zasiłki okresowe w ciągu trzech lat również miały bardzo duże wskaźniki. Najwięcej udzielono ich w gminie Nowa Słupia, następnie w gminie Zagnańsk i Nowiny. Najmniej udzielonych świadczeń wykazuje gmina Miedziana Góra. Wśród udzielanych świadczeń były również usługi opiekuńcze, których liczba jest największa na przestrzeni trzech lat między pozostałymi świadczeniami. Liderem wśród gmin, które udzielały tej formy wsparcia jest gmina Chmielnik, drugie miejsce zajmuje gmina Daleszyce, następnie gmina Mniów. Zostało przyznanych kilka zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego. Gminy miały również możliwość udzielenia pomocy w formie zasiłków celowych, których najwięcej udzieliły gminy: Chmielnik, Daleszyce oraz gmina Morawica. Każda z 19 gmin udzieliła wsparcia w formie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. W gminie Morawica najwięcej osób skorzystało z tej formy pomocy a najmniej w gminie Bieliny.

Podsumowując powyższe dane, wszystkie gminy w różnym stopniu udzielały świadczeń osobom potrzebującym. Na przestrzeni trzech lat zauważalny jest wzrost liczby udzielanych świadczeń.

Z informacji przekazanych przez gminy naszego powiatu wynika, że uczestniczyły one również w realizacji zadań pozaustawowych na rzecz osób z niepełnosprawnościami, takich jak:

- **Program „Powiat Kielecki przyjazny dla mieszkańców w ograniczaniu skutków niepełnosprawności”**, którego celem jest szybkie umożliwienie aktywizacji zawodowej i społecznej osób, które utraciły sprawność organizmu oraz przyspieszenie procesu ich adaptacji poprzez wspieranie przedsięwzięć zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności. Głównym realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Usług Medycznych w Kielcach. Na podstawie odrębnej umowy PCUM z uczestniczącymi w programie gminami Powiatu Kieleckiego i za pośrednictwem Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej, PCUM dowozi osoby niepełnosprawne własnym transportem na zabiegi rehabilitacyjne i fizykoterapeutyczne.
- **Centrum Usług - Współpraca na rzecz społeczności lokalnej.**
Projekt Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach, skierowany jest do rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz osób z niepełnosprawnościami w celu aktywizacji społecznej. Projekt był realizowany w 11 gminach: Górno, Daleszyce, Bieliny, Łopuszno, Nowiny, Miedziana Góra, Nowa Słupia, Chęciny, Mniów, Pierzchnica i Bodzentyn.
- **Centrum Asystentury Społecznej – Krok w stronę samodzielności.**
Projekt realizowany przy współpracy ośmiu gmin powiatu kieleckiego: Morawicy, Nowej Słupi, Łopuszna, Chęciny, Górna, Miedzianej Góry, Nowiny, Zagnańska.
- **Program „Opieka wytchnieniowa”.**
Skierowany jest do dzieci i osób z niepełnosprawnościami, których członkowie rodzin lub opiekunowie wymagają wsparcia w pomocy doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności w zakresie opieki nad tymi osobami. Program prowadzony był w 3 gminach: Górno, Bieliny i Strawczyn.
- **Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”.**
Program ten ma na celu poprawę jakości świadczonych usług opiekuńczych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnością.

W realizacji uczestniczyło 5 gmin: Górnio, Daleszyce, Miedziana Góra, Strawczyn i Mniów.

- **„Pomoc państwa w zakresie dożywiania”**, która polega na pomocy finansowej lub rzeczowej na zakup żywności lub posiłku, realizowany w gminach: Łopuszno i Bieliny.
- **„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”**, program ten polega na pomocy przy wykonywaniu codziennych czynności oraz wsparciu w zakresie funkcjonowania w życiu społecznym. Udział w programie wzięło 5 gmin: Daleszyce, Raków, Nowiny, Miedziana Góra i Mniów.
- **Usprawnienia w MGOPS Daleszyce w celu wzmocnienia potencjału jednostki działającej na rzecz włączenia społecznego**”. Zespół pracowników zajmował się pracą w terenie spotykając się z osobami z niepełnosprawnościami.
- **Badanie wdrażania Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnością w instytucjach publicznych w województwie świętokrzyskim**”. Program, który ma na celu niwelowanie barier architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, realizowany był w gminie Daleszyce i Bieliny.
- Projekty realizowane przez gminę Nowa Słupia: **Klub Seniora „Czas na aktywność”** (obecnie Klub Seniora Aktywni), gdzie wsparciem objęto 15 osób w tym 3 osoby z niepełnosprawnościami oraz **Klub Seniora „Wesołówka”** - wsparciem objęto 30 osób, w tym 11 osób z Niepełnosprawnościami.

Ponadto podmioty spoza sektora publicznego, które funkcjonują na terenie gmin również realizowały programy na rzecz osób z niepełnosprawnościami, takie jak:

- **„Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci z niepełnosprawnością i ich rodzin” w gminie Bieliny**. Projekt polega na zorganizowaniu czasu dla osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin przez różnego rodzaju aktywności.
- **„Wakacyjna Akademia Specjalna”**. Celem programu było zapewnienie atrakcyjnych zajęć wakacyjnych dla uczestników, którzy z powodu swojej niepełnosprawności nie mogą korzystać z ofert ogólnodostępnych. Program skierowany do dzieci i młodzieży z gminy Piekoszów.

- **„Dobry Czas Na Lepszą Przyszłość - Aktywizacja Społeczno-Zawodowa”**. Realizatorzy projektu podjęli indywidualne wysiłki w celu przełamania barier poszczególnych uczestników projektu z gminy Chmielnik i zdiagnozowania ich potrzeb w celu powrotu na rynek pracy.
- **„Świat kiedyś a dziś”** - warsztaty, z których skorzystało 30 osób ze stopniem niepełnosprawności z gminy Pierzchnica.
- **„Klub Seniora - Aktywna Jesień Życia”**, gdzie wsparciem zostało objęte 50 osób z terenu gminy Pierzchnica.
- **„Kreatywni i aktywni Seniorzy”** - finansowany w ramach dotacji budżetu województwa, gdzie udział wzięło 30 osób w tym 18 ze stopniem niepełnosprawności.
- **„Dwumodułowy kurs języka angielskiego na poziomie A0 do A2”** dla 12 uczestników, prowadzony przez Akademię Kompetencji Kluczowych „Eurodialog” w Osinach, gm. Pierzchnica.

Podsumowując, należy zauważyć, że działania podejmowane zwłaszcza w sferach usuwania barier społecznych i psychicznych przyczyniają się do wydobywania istniejących możliwości prowadzenia samodzielnego życia osób z niepełnosprawnością. Zagadnienia związane z rehabilitacją osób z niepełnosprawnością, ich edukacją i zatrudnieniem oraz integracją ze społeczeństwem realizowane są nie tylko przez jednostki samorządowe, ale także podmioty sektora pozarządowego. Tworzenie warunków lokalnych, które umożliwią osobom z niepełnosprawnością uczestnictwo w życiu społecznym, jest podstawą wszelkich działań kierowanych do tej grupy ludzi.

6. Zadania realizowane przez powiat w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. Nr 426 z późn. zm.) zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane są przez Referat ds. Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach.

Rehabilitacja społeczna - to jeden z istotniejszych aspektów działań kierowanych do osób z niepełnosprawnościami. Wynika to z przeświadczenia o potrzebie takiej aktywizacji osób z niepełnosprawnościami, której efektem jest zapobieganie wykluczeniu

społecznemu oraz pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna to zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Do zadań powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, na realizację których przeznaczane są środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych należą:

- *dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,*
- *dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami,*
- *dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnościami na podstawie odrębnych przepisów,*
- *dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością,*
- *dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,*
- *dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika,*
- *udzielanie osobom z niepełnosprawnościami zarejestrowanym w powiatowym urzędzie pracy jednorazowych środków finansowych z PFRON na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,*
- *dofinansowanie ze środków PFRON do wysokości 50 % oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej albo prowadzenie własnego gospodarstwa rolnego,*
- *zwrot ze środków PFRON kosztów wyposażenia nowych lub przystosowania istniejących stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami,*
- *częściowy zwrot kosztów szkolenia lub przekwalifikowania zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami,*
- *finansowanie staży, przygotowania zawodowego, prac interwencyjnych, kosztów szkolenia osób z niepełnosprawnościami.*

6.1. Zadania algorytmowe w zakresie rehabilitacji społecznej

Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań, a także wyrobienie zaradności. Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania na przestrzeni ostatnich 3 lat przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5. Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2017-2019.

	Liczba osób w latach			Kwota w latach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Dzieci	51	47	25	51 663,00	50 974,00	29 196,00
Dorośli	88	88	90	86 563,00	94 501,00	99 578,00
Opiekunowie	93	91	61	63 193,00	66 478,00	47 528,00
Ogółem	232	226	220	201 419,00	211 953,00	223 570,00

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kielcach.

Ponadto w 2019 roku Powiat Kielecki przekazał dodatkowe środki na rehabilitację społeczną osób z niepełnosprawnościami w kwocie 50 000 zł, z czego na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych została przeznaczona kwota 47 268 zł. (co uwzględniono w tabeli). Z dofinansowania skorzystały 33 osoby z niepełnosprawnościami oraz 11 ich opiekunów.

Łączna kwota przeznaczona w 2019 roku na dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym wyniosła 223 570 zł. Liczba osób otrzymujących dofinansowanie w turnusie rehabilitacyjnym pozostaje na zbliżonym poziomie, z nieznaczną tendencją spadkową, natomiast kwota środków finansowe na dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym z roku na rok wzrastają.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami

Bardzo ważną rolę w procesie rehabilitacji osób z niepełnosprawnością oraz włączania ich w nurt życia społecznego, odgrywa organizacja sportu, kultury, rekreacji

i turystyki. Celem tego zadania jest poprawa zdrowia i sprawności fizycznej, wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań oraz stwarzanie warunków do kontaktów z ludźmi, a także warunków do fizycznego i psychicznego wypoczynku. Integracja osób z niepełnosprawnością ze zdrowym społeczeństwem pomaga zaakceptować niepełnosprawność. Rozpowszechnianie sportu służy podnoszeniu i nabywaniu sprawności fizycznej przez osoby z niepełnosprawnością. Poza tym, sport jako element zdrowego stylu życia chroni zdrowie i ogranicza skutki niepełnosprawności.

Aby umożliwić szerszy dostęp do kultury, sportu, rekreacji i turystyki należy podjąć działania w celu przystosowywania obiektów sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych dla potrzeb wszystkich grup osób z niepełnosprawnością, umożliwić udział osób z niepełnosprawnością w imprezach masowych, promować sport.

O dofinansowanie mogą ubiegać się organizacje pozarządowe prowadzące działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością, a jednocześnie posiadające odpowiednie dla osób z niepełnosprawnością warunki lokalowe i techniczne.

Ze względu na zmniejszające się środki PFRON organizacje pozarządowe korzystały ze wsparcia funduszy unijnych, gdzie mogły realizować projekty na większą skalę. Dlatego też w porównaniu do lat poprzednich ilość wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON nie jest wysoka.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na wsparcie tej formy rehabilitacji oraz liczbę umów podpisanych w ramach przedmiotowego dofinansowania przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 6. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami w latach 2017 - 2019.

Rok	Liczba umów	Kwota dofinansowania
2017	2	2 000 zł
2018	2	2 000 zł
2019	1	1 000 zł

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kielcach.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnościami na podstawie odrębnych przepisów.

Bardzo popularną formą wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami jest zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Sprzęt rehabilitacyjny jest to urządzenie zalecone przez lekarza, niezbędne do rehabilitacji w warunkach domowych, które nie jest objęte ubezpieczeniem zdrowotnym. Przedmioty ortopedyczne są to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie z niepełnosprawnością w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego. Środki pomocnicze są to te środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź też umożliwiają, funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością w środowisku społecznym. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze ujęte są w katalogu, który jest załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, gdzie zostały określone limity finansowania każdego przedmiotu w ramach ubezpieczenia pokrywane przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) oraz wysokość udziału własnego wnioskodawcy w kosztach zakupu. Codzienne zaopatrzenie osób z niepełnosprawnością w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze jest bardzo kosztowne. Corocznie ilość składanych wniosków o dofinansowanie jest duża, dlatego też corocznie na realizację zadanie przeznaczana jest znaczna część środków przyznawanych według algorytmu przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Tabela nr 7. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2019 według środków przeznaczonych na realizację.

Rok	Sprzęt rehabilitacyjny Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	
	ilość zrealizowanych wniosków	środki przeznaczone na realizację w zł
2017	414	496.869
2018	385	500.154
2019	498	646.774

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kielcach.

Tabela nr 8. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2019 według ilości zrealizowanych wniosków oraz wypłaconych dofinansowań

Rok	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze		Sprzęt rehabilitacyjny	
	ilość zrealizowanych wniosków	kwota wypłaconych dofinansowań w zł	ilość zrealizowanych wniosków	kwota wypłaconych dofinansowań w zł
2017	413	494.549	1	2.320
2018	378	489.280	7	10.874
2019	489	640.347	9	6.427

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kielcach.

Pomimo widocznego zwiększenia kwoty środków PFRON na zaopatrzenie osób z niepełnosprawnością w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, nie zaspokaja to wszystkich potrzeb mieszkańców Powiatu Kieleckiego w tym zakresie.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami.

Jednym z bardzo ważnych problemów, które spotykają osoby z niepełnosprawnością są bariery architektoniczne. Niejednokrotnie całkowicie uniemożliwiają one dotarcie do określonych miejsc, obiektów, dróg, czy swobodne poruszanie się po własnym domu. Dlatego likwidacja barier wynikających z indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością jest jednym z priorytetowych zagadnień związanych z realizacją zadań Powiatu na rzecz osób z niepełnosprawnością. W związku z tym podejmuje się wszelkiego rodzaju działania, zmierzające do likwidacji barier funkcjonalnych, rozumianych jako brak dostępu lub utrudnienie w korzystaniu przez osobę z niepełnosprawnością z przestrzeni życiowej człowieka, na którą składa się architektura, urbanistyka, transport, komunikowanie się, a także urządzenia techniczne.

Ze względu na wysokie koszty likwidacji barier, często związanych z wysokimi kosztami adaptacji mieszkań i domów lub zakupu specjalistycznego sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie i komunikowanie się osób z niepełnosprawnością z otoczeniem szczególnie istotne stają się wsparcie finansowe przedsięwzięć nakierowanych na ich likwidację.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób z niepełnosprawnością, które skorzystały z tego zadania oraz kwoty wydatkowane na jego realizację.

Tabela nr 9. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2017 – 2019.

likwidacja barier	liczba osób w latach			kwota dofinansowania w latach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
architektonicznych	21	21	28	97 500 zł	98 500 zł	199 000 zł
w komunikowaniu	0	11	9	0,00 zł	11 700 zł	13 500 zł
technicznych	31	34	24	74 900 zł	69 800 zł	60 500 zł
ogółem dzieci	9	7	6	40 200 zł	21 000 zł	13 500 zł
ogółem dorośli	33	59	55	132 200 zł	159 000 zł	259 500 zł

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kielcach

Na przestrzeni lat zauważalny jest wzrost środków finansowych na przedmiotowe dofinansowania. Jednakże w przypadku zadania polegającego na likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, przekazywane środki są niewystarczające.

Wszelkie niezbędne, racjonalne usprawnienia polegające na przeprowadzeniu koniecznych w konkretnej sytuacji zmian lub dostosowań, jakimi jest między innymi likwidacja barier architektonicznych, muszą ustępować miejsca uniwersalnemu projektowaniu. Wprowadzenie uniwersalnego projektowania jest niezwykle istotne w dobie dzisiejszej techniki. Oznacza ono projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnością, jeżeli jest to potrzebne. Możliwość użytkowania przez wszystkich ludzi powinna być traktowana jako punkt wyjścia przy projektowaniu. Produkty i otoczenie powinny być zaprojektowane w taki sposób, aby mogły być one użytkowane przez osoby w każdym wieku, z różnymi możliwościami, umiejętnościami i stopniem sprawności. Czynniki związane ze zdolnością poruszania się, widzenia, słyszenia, pojmowania a także wrażliwość na środowisko (np. astma lub alergie) są bardzo ważne w tym kontekście. Strategię uniwersalnego projektowania można zastosować przy tworzeniu produktów i otoczenia we wszystkich sektorach i dziedzinach. Wymagania uniwersalnego projektowania w sektorze usług są powiązane z fizycznymi

i technicznymi warunkami wpływającymi na możliwość dostępu bądź użytkowania danej usługi.

Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej (WTZ).

Warsztaty terapii zajęciowej działają na podstawie: ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. 2020 poz. 426 z późn. zm.) i Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r. Nr 63, poz. 587 ze zm.) zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Celem działania warsztatu jest rehabilitacja społeczno-zawodowa prowadząca do włączania osób z niepełnosprawnościami na rynek pracy oraz przygotowująca, uczestników do życia w środowisku społecznym. Terapia przebiega zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji, opracowanym dla każdego uczestnika przez Radę Programową warsztatu.

Koszty funkcjonowania WTZ pokrywane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 90 %, natomiast pozostałe co najmniej 10 % pochodzi ze środków samorządu powiatowego.

Na terenie Powiatu Kieleckiego funkcjonuje 5 warsztatów terapii zajęciowej, w których z rehabilitacji korzystają 202 osoby z niepełnosprawnościami posiadające wskazanie do udziału w zajęciach WTZ, ze znacznym lub umiarkowany stopniem niepełnosprawności.

Warsztaty w Osinach, Fanisławicach i Belnie są prowadzone przez stowarzyszenia, natomiast WTZ w Zgórsku prowadzony jest przez Dom Pomocy Społecznej w Zgórsku i WTZ w Sędku prowadzony przez Gminę Łagów.

Tabela nr 10. Środki wydatkowane na dofinansowanie działalności wtz w latach 2017 - 2019

	2017 rok	2018 rok	2019 rok
środki PFRON	2.851.065,00 zł	3.165.502,00 zł	3.540.935,00 zł
środki Powiatu Kieleckiego	316.366,00 zł	376.424,00 zł	404.783,00 zł

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kielcach.

6.2. Zadania realizowane w zakresie rehabilitacji zawodowej oraz zatrudniania osób z niepełnosprawnościami

Człowiek, aby czuł się w pełni wartościową istotą potrzebuje zatrudnienia. Praca osób z niepełnosprawnością stanowi nie tylko źródło utrzymania, lecz jest również pewnego rodzaju terapią wzmacniającą postawy w tym aktywność społeczną i aktywność integracyjną. Praca budzi i podtrzymuje w osobie z niepełnosprawnością poczucie własnej godności, szacunku i wartości osobistej. Poprzez zatrudnienie lub rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej następuje dalsza kontynuacja rehabilitacji zawodowej, uzyskanie dodatkowych środków na utrzymanie, przygotowanie do pracy na otwartym rynku pracy.

Zatrudnianie osób z niepełnosprawnością jest także pozytywnym zjawiskiem ekonomicznym, ponieważ osoba z niepełnosprawnością przenosi swój status osoby korzystającej z pomocy społecznej na osobę zwiększającą dochód narodowy. Stworzenie możliwości i warunków do pracy dla osób z niepełnosprawnością stanowi bardzo ważne zadanie.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie z niepełnosprawnością uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Kielcach, wynika, że ilość osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych jako bezrobotne stanowi niewielką część w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych jako bezrobotne.

Tabela nr 11. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kielcach z uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami w latach 2017 - 2019.

Zadania / Lata	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019
Liczba osób ogółem	8.208	7.957	7.718
Liczba osób z niepełnosprawnościami	399	361	356

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kielcach.

Powiatowy Ośrodek Rehabilitacji i Zatrudnienia w Kielcach we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kielcach w zakresie rehabilitacji zawodowej ze środków PFRON wspiera następujące zadania:

1. Przyznawanie osobom z niepełnosprawnościami środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
2. Udzielanie dofinansowań do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby z niepełnosprawnością na kontynuowanie działalności gospodarczej, prowadzenie własnego gospodarstwa rolnego
3. Zwrot kosztów wyposażania stanowisk pracy dla osoby z niepełnosprawnością,
4. Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób z niepełnosprawnościami,
5. Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy – staże, prace interwencyjne, szkolenia, przygotowania zawodowe w miejscu pracy,
6. Realizacja programów na rzecz rehabilitacji zawodowej, służących zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami.

Tabela nr 12. Wysokość środków i liczba osób, które otrzymały dofinansowanie ze środków PFRON na zadania związane z rehabilitacją zawodową osób z niepełnosprawnościami w latach 2017 - 2019.

Lp.	Zadania / Lata		2017	2018	2019
1.	Przyznanie osobom z niepełnosprawnością środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	kwota	336.305	346.432,96	450.603
		liczba osób	11	11	15
2.	Dokonywanie zwrotu kosztów wyposażania stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej	kwota	330.000	445.000	306.000
		liczba stanowisk	9	12	9
3.	Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowanie zawodowe osób niepełnosprawnych	kwota	2.650	46,08	0
		liczba osób	1	1	0
4.	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy - staże, prace interwencyjne, szkolenia, przygotowania zawodowe w miejscu pracy	kwota	180.450,30	103.633,04	89.974,12
		liczba osób	28	19	16
5.	Udzielanie dofinansowań do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych	kwota	0	0	0

przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej, prowadzenie własnego gospodarstwa rolnego	liczba osób	0	0	0
OGÓLEM	kwota	849.405,30	895.112,08	846.577,12
	liczba osób	49	43	40

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Kielcach.

6.3. Edukacja osób z niepełnosprawnościami

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 ze zm.) zapewnia możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież z niepełnosprawnością oraz niedostosowaną społecznie, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami, na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydawanego przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. W polskim systemie oświaty uczniem z niepełnosprawnością jest uczeń, który posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież, wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych, szkołach lub oddziałach specjalnych.

Powiat Kielecki jest organem prowadzącym dla czterech powiatowych zespołów szkół: w Bodzentynie, Chęcinach, Chmielniku i Łopusznie, trzech powiatowych poradni psychologiczno-pedagogicznych: w Bodzentynie, Piekoszowie, Chmielniku, Powiatowego Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Chęcinach z 4 filiami, dwóch Powiatowych Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych w Podzamczu i Rembowie.

Zespoły orzekające, działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w publicznych poradniach specjalistycznych, wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania lub orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych.

Tabela nr 13. Dane statystyczne z Powiatowych Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Bodzentynie, Chmielniku i Piekoszowie w latach 2017 - 2019

Rok	Rodzaj udzielonej porady	Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Bodzentynie	Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Chmielniku	Powiatowa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Piekoszowie
2017	Badanie psychologiczne	525	99	508
	Badanie pedagogiczne	381		638
	Badanie logopedyczne	88	82	322
	Terapia psychologiczna, terapia pedagogiczna, terapia logopedyczna	316	159	125
	Warsztaty dla nauczycieli, wychowawców oraz rodziców	876	301	387
	Zajęcia z zakresu profilaktyk i promocji zdrowia dla uczniów	741	341	892
	Terapia EEG-Biofeedback, integracji sensorycznej	391	212 sesji	40
	Badania profilaktyczne, przesiewowe 5 i 6 latków wzroku, słuchu, mowy, ryzyka dysleksji	689	223	296
	Badania związane z wyborem kierunku kształcenia	56	261	96
	Ilość wydanych opinii	388	291	339
	Ilość wydanych orzeczeń	172	215	275
2018	Badanie psychologiczne	545	99	468
	Badanie pedagogiczne	359		660
	Badanie logopedyczne	132	142	324
	Terapia psychologiczna	12	42	20
	Terapia pedagogiczna	2	50	18

*Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kieleckim
na lata 2021-2023*

	Terapia logopedyczna	232	1 681 sesji	111
	Warsztaty dla nauczycieli, wychowawców oraz rodziców	734		437
	Zajęcia z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia dla uczniów	497	1 991	646
	Badania profilaktyczne, przesiewowe wzroku, słuchu, mowy, ryzyka dysleksji 5 i 6 latków	808	295	460
	Terapia EEG-Biofeedback	10	364 sesje	14
	Ilość wydanych opinii	422	272	447
	Ilość wydanych orzeczeń	115	166	198
2019	Badanie psychologiczne	559	153	548
	Badanie pedagogiczne	449		634
	Badanie logopedyczne	273	171	349
	Terapia psychologiczna	8	34	9
	Terapia pedagogiczna	2	25	17
	Terapia logopedyczna	287	173	84
	Warsztaty dla nauczycieli, wychowawców oraz rodziców	639	671	212
	Zajęcia z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia dla uczniów	608	1 711	504
	Badania profilaktyczne, przesiewowe wzroku, słuchu, mowy, ryzyka dysleksji 5 i 6 latków	589	171	402
	Terapia EEG-Biofeedback,	6	18	16
	Ilość wydanych opinii	373	279	423
	Ilość wydanych orzeczeń	172	151	196

Źródło: Dane przekazywane przez powiatowe poradnie psychologiczno-pedagogiczne do Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Starostwa Powiatowego w Kielcach

Tabela nr 14. Liczba orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego w latach 2017 – 2019 w Powiatowych Zespołach Szkół prowadzonych przez Powiat Kielecki

Nazwa szkoły	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Powiatowy Zespół Szkół w Bodzentynie	3	9	7
Powiatowy Zespół Szkół w Chęcinach	5	2	3
Powiatowy Zespół Szkół w Chmielniku	2	3	2
Powiatowy Zespół Szkół w Łopusznie	3	-	5
Razem	13	14	17

Źródło: Dane przekazywane przez powiatowe zespoły szkół do Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Starostwa Powiatowego w Kielcach

Z przedstawionych wyżej danych statystycznych wynika, że diagnozowanie dzieci i młodzieży w Powiatowych Poradniach Psychologiczno - Pedagogicznych Powiatu Kieleckiego kształtuje się na tym samym poziomie. Znajduje to odzwierciedlenie w liczbie badań psychologicznych i pedagogicznych oraz liczbie wydawanych opinii i orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, utrzymującej się na podobnym poziomie w latach 2017-2019.

Z kolei wyraźnie zauważalna jest tendencja wzrostowa w zakresie przeprowadzonych badań i terapii logopedycznej. Inne zadania profilaktyczne, to wsparcie merytoryczne poprzez organizowanie warsztatów dla nauczycieli oraz zajęć z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia uczniów.

6.4. Programy realizowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami finansowane ze środków zewnętrznych

Program „Aktywny Samorząd” finansowany ze środków PFRON

Pilotażowy program pn.: „Aktywny Samorząd”, finansowany ze środków PFRON, jest realizowany w Powiecie Kieleckim przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach. Program, skierowany do osób z niepełnosprawnością posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności oraz dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności, ma na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających

uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Program w 2020 roku obejmował Moduł I i Moduł II.

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (dysfunkcja narządu ruchu),
- Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (dysfunkcja narządu słuchu),
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (dysfunkcja narządu słuchu).

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (dysfunkcja narządu wzroku lub ruchu),
- Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (dysfunkcja narządu wzroku),
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (dysfunkcja narządu słuchu),
- Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu.

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,

- Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektryczny lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego.

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką).

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym – dofinansowanie kosztów edukacji: w szkole policealnej, w kolegium, w szkole wyższej, a także kosztów przewodu doktorskiego, otwartego poza studiami doktoranckimi.

W celu zwiększenia dostępności pomocy oferowanej w ramach zadań i programów finansowanych ze środków PFRON, których realizatorem są Jednostki Samorządu Terytorialnego powstał System Obsługi Wsparcia, nowoczesna platforma, za pomocą której osoby niepełnosprawne i jednostki działające na ich rzecz mogą elektronicznie składać wnioski o wsparcie finansowane przez PFRON.

Tabela nr 15. Środki PFRON wydatkowane w ramach programu Aktywny samorząd w Powiecie Kieleckim w latach 2017 - 2019

Aktywny samorząd	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową	244.007,58 zł (53 umowy)	283.238,00 zł (58 umów)	538.555,00 zł (89 umów)
Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	336.826,00 zł (164 umowy)	358.716,00 zł (151 umów)	400.873,00 zł (152 umowy)

Źródło: Opracowanie własne PCPR Kielce

W celu zwiększenia dostępności pomocy oferowanej w ramach zadań i programów finansowanych ze środków PFRON, których realizatorem są Jednostki Samorządu Terytorialnego powstał System Obsługi Wsparcia, nowoczesna platforma, za pomocą której osoby z niepełnosprawnością i jednostki działające na ich rzecz mogą elektronicznie składać wnioski o wsparcie finansowane przez PFRON.

Program wyrównywania różnic między regionami III, finansowany ze środków PFRON

Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnością do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie.

W Powiecie Kieleckim realizowane były działania wyrównujące różnice między regionami w obszarze rehabilitacji osób z niepełnosprawnością, mające na celu m. in. zmniejszenie barier transportowych dla osób z niepełnosprawnością, zwiększenie dostępności dla osób z niepełnosprawnością urzędów, placówek edukacyjnych oraz lokali mieszkalnych (obszar B i D), rehabilitacji zawodowej osób z niepełnosprawnością (obszar G).

Tabela nr 16. Środki PFRON przekazane na realizację zadań w ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III w latach 2017 – 2019

	2017 rok	2018 rok	2019 rok
środki PFRON obszar B i D	551.870,33 zł w tym likwidacja barier transportowych (zakup busów dla niepełnosprawnych uczestników): WTZ Sędek (213.870,23 zł), WTZ Zgórsko (178.000 zł), DPS Łagiewniki (80.000 zł), DPS Pierzchnica (80.000 zł)	213.528,00 zł likwidacja barier transportowych (zakup busa dla niepełnosprawnych uczestników WTZ Osiny)	49.938,00 zł likwidacja barier w placówkach edukacyjnych (zakup i montaż windy w Szkole Podstawowej w Leszczynach)
środki PFRON obszar G	200.431,00 zł tym: - Refundacja kosztów wyposażenia 5 stanowisk pracy na łączną kwotę 158.500 zł. - Przyznanie 2 osobom z niepełnosprawnością środków na podjęcie działalności gospodarczej na kwotę 41.931 zł	447.928,00 zł w tym: - Refundacja kosztów wyposażenia 11 stanowisk pracy na łączną kwotę 417.928 zł - Przyznanie osobom z niepełnosprawnością środków na podjęcie działalności gospodarczej na kwotę 30 tys. zł.	423.301,50 zł w tym: - Refundacja kosztów wyposażenia 4 stanowisk pracy na łączną kwotę 173.086 zł - Przyznanie 7 osobom z niepełnosprawnością środków na podjęcie działalności gospodarczej na kwotę 250.215,50 zł.

Źródło: Opracowanie własne PCPR Kielce

Program „Zajęcia klubowe w WTZ” finansowany ze środków PFRON

Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnością w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji.

Beneficjentami programu są:

- osoby z niepełnosprawnością, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne), które były uczestnikami WTZ i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia,
- osoby z niepełnosprawnością, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne), znajdujące się na prowadzonej przez podmiot prowadzący WTZ liście osób (o której mowa w art. 10f ust. 2a ustawy o rehabilitacji), których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ.

PCPR w Kielcach jest od 2020 roku realizatorem programu, do którego przystąpił jeden warsztat terapii zajęciowej. Kwota środków finansowych PFRON przekazana na realizację zajęć klubowych w okresie od dnia 1.02.2020 r. do dnia 31.01.2021 r. wyniosła 22.140 zł.

Program „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”, ze środków PFRON

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uruchomił realizację Modułu III programu, w ramach którego udzielana jest pomoc finansowa osobom z niepełnosprawnościami, które na skutek wystąpienia zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii utraciły, w okresie od dnia 9 marca 2020 roku do dnia 16 listopada 2020 roku, możliwość korzystania (przez okres co najmniej 5 kolejnych następujących po sobie dni roboczych) z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej. Pomoc ta udzielana jest w formie dofinansowania kosztów związanych z zapewnieniem opieki w warunkach domowych. PCPR w Kielcach jest w 2020 r. realizatorem programu dla beneficjentów z terenu Powiatu Kieleckiego. Kwota środków finansowych PFRON przekazana na ten cel wyniosła 1.024.500 zł.

Projekty dofinansowane ze środków EFS

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach w okresie od 2017 roku do 2020 roku pozyskało środki z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację dwóch projektów skierowanych do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w szczególności osób z niepełnosprawnościami oraz otoczenia. Projekty realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020,

Oś Priorytetowa 9. Wyłączenie społeczne i walka z ubóstwem, Działanie 9.2 Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych, Poddziałanie 9.2.1 Rozwój wysokiej jakości usług społecznych.

Projekt konkursowy pn. „Centrum Asystentury Społecznej – Krok w stronę samodzielności” realizowany przy współpracy ośmiu gmin powiatu kieleckiego: Morawicy, Nowej Słupi, Łopuszna, Chęciny, Górna, Miedzianej Góry, Nowiny, Zagnańska.

Wartość projektu: 1 460 478,05 zł. w tym, dofinansowanie w wysokości 1 350 926,17 zł oraz wkład własny - 109 551,88 zł.

Projekt w całości dedykowany osobom z niepełnosprawnością oraz osobom z ich otoczenia. Objęto wsparciem 108 osób, w tym: 60 osób z niepełnosprawnością, 42 opiekunów faktycznych (z czego 2 osoby z orzeczoną niepełnosprawnością), 8 kandydatów na stanowisko asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.

W okresie od 1 września 2017 roku do 31 maja 2019 roku realizowano działania, których nadrzędnym celem było zapewnienie niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu kieleckiego pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym, eliminowanie wszelkich barier, z którymi się zmagają w codziennym funkcjonowaniu oraz podniesienie kompetencji osób sprawujących opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Utworzono w ramach struktury Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach - Centrum Asystentury Społecznej mieszczące się przy ul. Warszawskiej 25a w Kielcach. Było to miejsce organizacji indywidualizowanego wsparcia, uwzględniającego najważniejsze aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów w środowisku lokalnym, w szczególności realizowano:

1. Usługi asystenta osoby z niepełnosprawnością w zakresie odpowiadającym indywidualnym potrzebom osób z niepełnosprawnościami.
2. Konsultacje psychiatryczne.
3. Poradnictwo psychologiczne indywidualne i grupowe dla osób z niepełnosprawnością i otoczenia.
4. Pomoc prawną.
5. Doradztwo w zakresie praw i uprawnień przysługujących osobom z niepełnosprawnością i ich opiekunom.

6. Zajęcia usprawniająco - rehabilitacyjne dla osób z niepełnosprawnością (utworzono bazę lokalową, zakupiono niezbędny sprzęt i wyposażenie).
7. Bezpłatny dowóz osób z niepełnosprawnościami (zakupiono samochód dostosowany do przewozu osób poruszających się na wózkach inwalidzkich).
8. Wyjścia aktywizacyjno – integracyjne.

Dodatkowo dla opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnością zaplanowano: grupy wsparcia oraz szkolenia przygotowujące do aktywnego udziału w procesie rehabilitacji i poprawy jakości sprawowanej opieki. Dla asystentów osoby z niepełnosprawnością comiesięczne superwizje.

Tabela nr 17. Działania realizowane w ramach projektu „Centrum Asystentury Społecznej – Krok w stronę samodzielności w latach 2017 – 2019.

Lp.	GRUPA DOCELOWA	DZIAŁANIA	Liczba osób/Liczba Godzin			OGÓLEM
			2017	2018	2019	
1	Wszyscy uczestnicy projektu (osoby niepełnosprawne, opiekunowie faktyczni, asystenci, otoczenie)	Poradnictwo Specjalistyczne, w tym:				
		Psychologiczne	19os./ 16,5h	44os./ 227,5h	26os./ 158,5h	64 os./ 402,5h
		Psychiatryczne	4os./8h	5os/24h	7os./16h	10os./ 48 h
		Logopedyczne	-	15os./ 135h	10os./ 64h	15 os./ 199 h
		Prawne	2 os./ 4h	9os./ 66h	5os./ 25h	16 os./ 95 h
		Doradztwo w zakresie praw i uprawnień dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin	55os./ 21h	14os./ 5,5h	2os./ 0,5h	70os./ 27h
		Spotkania kulturalno-edukacyjne (5 spotkań dla 20 osób)	-	-	31 os.	31 os.
		Wyjścia do kina - zakup voucherów (biletów)	-	-	20os./ 80 biletów	20os./ 80 biletów

*Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kieleckim
na lata 2021-2023*

		Warsztaty psychologiczne dla ON i otoczenia	-	-	100 os.	100 os.
2	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi asystenckie dla ON	-	54 os.	58 os.	58 os.
		Zajęcia usprawniająco - rehabilitacyjne	-	42os./ 2400h	40os./ 1000h	42os./ 3400 h
		Usługi dowozu	-	16 os.	8os.	17os.
3	Opiekunowie faktyczni	Szkolenia z zakresu opieki nad osobami niesamodzielnymi	-	-	21os./ 72h	21os./ 72 h
		Grupy wsparcia	-	6os./ 6h	-	6os./ 6 h
4	Osoby świadczące usługi asystencie dla ON	Szkolenie dla kandydatów na asystentów osób niepełnosprawnych	8 os./ 65h	-	-	8 os./ 65 h
		Superwizje	-	8 os.	7os./ 81h	8 os./ 81 h

Źródło: Opracowanie własne PCPR Kielce

Projekt pozakonkursowy „Centrum Usług – Współpraca na rzecz społeczności lokalnej”, realizowany w partnerstwie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach (Lidera), Regionalnego Centrum Wolontariatu w Kielcach (Podmiotu Ekonomii Społecznej) oraz ośrodków pomocy społecznej (OPS) współpracujących w zakresie realizacji zadań projektowych oraz zachowania trwałości usług społecznych (asystenckich, opiekuńczych), w tym: Miasta i Gminy Bodzentyn/Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bodzentynie, Gminy Bieliny/Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielinach, Gminy i Miasta Chęciny/Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chęcinach, Miasta i Gminy Daleszyce/Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Daleszycach, Gminy Górno/Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Górnicy, Gminy Łopuszno/ Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łopusznie, Gminy Mniów/Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mniowie, Gminy Miedziana Góra/Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze, Miasta i Gminy Nowa Słupia/Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy

Społecznej w Nowej Słupi, Gminy Pierzchnica/Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pierzchnicy, Gminy Nowiny/Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowinach.

Okres realizacji projektu - 01.02.2019 r. - 31.05.2021 r.

Wartość projektu wynosi: 6 213 358,04 zł., w tym wkład własny w wysokości 466 001,86 zł.

Odbiorcami projektu jest 739 osób zamieszkujących teren powiatu kieleckiego, w tym 571 osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej (zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz 168 osób z ich otoczenia, w szczególności:

- 190 osób z rodzin z trudnościami opiekuńczo -wychowawczymi,
- 5 rodzin (14 osób) znajdujących się w sytuacji kryzysowej, zmuszonych do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania, którym zapewniono pobyt w mieszkaniu chronionym treningowym w Podzamczu w gm. Chęciny,
- 112 dzieci z pieczy zastępczej oraz 98 opiekunów zastępczych i 13 rodziców biologicznych, których dzieci przebywają w PZ, a także 4 pełnoletnich wychowanków PZ objętych procesem usamodzielniania, przebywających w mieszkaniach chronionych treningowych,
- 242 osoby niesamodzielne/niepełnosprawne (33% grupy docelowej) oraz 39 opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnościami, 3 osoby w zakresie przeszkolenia do świadczenia usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami oraz 7 osób w zakresie przeszkolenia do świadczenia usług opiekuńczych środowiskowych,
- 21 wolontariuszy przygotowujących się do realizacji działań wspierających na rzecz grupy docelowej.

Celem głównym projektu jest poprawa jakości systemu rodzinnego oraz minimalizowanie barier uniemożliwiających osobom niesamodzielnym/niepełnosprawnym pozostanie w środowisku lokalnym i samodzielne funkcjonowanie poprzez zwiększenie dostępności usług społecznych.

Działania zaplanowane w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami, ich opiekunów faktycznych i otoczenia:

1. Utworzono w ramach struktury Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach - Centrum Usług, którego siedziba mieści się przy ul. Okrzei 18/7 w Kielcach.

Jest to miejsce organizacji i koordynacji kompleksowych i zindywidualizowanych działań profilaktycznych umożliwiających przezwyciężenie trudności oraz ograniczenie sytuacji kryzysowych.

2. Poradnictwo specjalistycznego: psychologiczne, prawne, logopedyczne, terapeutyczne (terapeuta rodzin), pedagogiczne oraz doradztwo w zakresie praw i uprawnień przysługujących osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom.
3. Telefoniczne poradnictwo specjalistyczne. Linia telefoniczna obsługiwana przez terapeutę rodzin/psychoterapeutę/pedagoga w każdy wtorek i piątek.
4. Organizacja i świadczenia usług opiekuńczych środowiskowych. Przeszkolono 7 osób, zaangażowano, natomiast 14 opiekunek środowiskowych do świadczenia usług na terenie gmin: Bieliny, Bodzentyn, Daleszyce, Górno, Mniów, Miedziana Góra, Nowa Słupia, Nowiny.
5. Usługi opiekuńcze sąsiedzkie - zaangażowano 2 sąsiadów do opieki nad osobami niesamodzielnymi na terenie gminy Chęciny.
6. Usługi asystenta osoby niepełnosprawnej / asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością. Przeprowadzono szkolenie dla 3 kandydatek do świadczenia usług asystenckich. Usługi asystenckie docelowo świadczyło 10 asystentów.
7. Usługi Teleopieka – (zakupiono 70 opasek), objęto wsparciem 88 osób niepełnosprawnych/niesamodzielnych z terenu gmin: Bieliny, Bodzentyn, Daleszyce, Mniów, Nowa Słupia, Chęciny, Górno, Miedziana Góra.
8. Zaplanowano uruchomienie trzech wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego na terenie gmin: Łopuszno, Mniów, Chęciny. Zakupiono podstawowy sprzęt rehabilitacyjny i urządzenia pomocowe (balkoniki, łóżka rehabilitacyjne, wózki inwalidzkie, rotory itp.).
9. Zajęcia usprawniająco-rehabilitacyjne w miejscu zamieszkania uczestników.
10. Zajęcia hipoterapii.
11. Dowozy dla osób z niepełnosprawnościami samochodami dostosowanymi do przewozu osób poruszających się na wózkach m.in. do ośrodków wsparcia dziennego, placówek zdrowotnych oraz działających w obszarze wsparcia osób

z niepełnosprawnościami. Partner, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Daleszycach zakupił w ramach projektu dostosowany do przewozu osób z niepełnosprawnościami samochód.

12. Grupy wsparcia dla opiekunów faktycznych dzieci z niepełnosprawnościami z terenu gminy Pierzchnica.
13. Spotkanie i wyjścia aktywizacyjno - integracyjne dla uczestników projektu.
14. Organizacja usług opiekuńczych środowiskowych i sąsiedzkich usług opiekuńczych.
15. Organizacja usług teleopieka.
16. Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - Gminnego Ośrodka Kultury w Krajnie oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielinach.
17. Dofinansowywano koszty związane z likwidacją barier architektonicznych i technicznych w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnościami.

Tabela nr 18. Działania realizowane w ramach projektu „Centrum Usług – Współpraca na rzecz społeczności lokalnej” w latach 2019 - 2020 dla osób z niepełnosprawnościami/niesamodzielnych.

Lp.	GRUPA DOCELOWA	DZIAŁANIA	Liczba osób/Liczba Godzin		
			2019	2020	Ogółem
1	Uczestnicy projektu (ON, opiekunowie faktyczni, asystenci, otoczenie)	Poradnictwo Specjalistyczne, w tym:			
		Psychologiczne	47os/ 167h	61os./ 199h	100 os. 368,5 h
		Logopedyczne	11os./ 49h	28os./ 129,5h	32 os./ 176,5h
		Pedagogiczne	5os./ 15h	12os./ 22,5h	10os./ 37,5h
		Prawne	6os./ 15h	2os./ 7,5h	8os./ 22,5h
		Psychoterapeutyczne/terapeuta rodzin	6os./ 26h	6os/ 37h	10 os./ 63h
		Wyjścia kulturalno-rekreacyjne	-	37os.	37 os.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kieleckim
na lata 2021-2023

Lp.	GRUPA DOCELOWA	DZIAŁANIA	Liczba osób/Liczba Godzin		
			2019	2020	Ogółem
		Impreza o charakterze sportowo – integracyjnym dla ON i środowiska lokalnego	-	116 os.	116 os.
		Likwidacja barier technicznych i architektonicznych w miejscu zamieszkania	-	11os.	11os.
2	Osoby z niepełnosprawnością/niesamodzielne	Usługi Asystenckie dla osób z niepełnosprawnością	69 os.	74 os.	74 os.
		Zajęcia usprawniająco - rehabilitacyjne	91os./ 2600h	113os./ 3000h	133os./ 5600 h
		Usługi dowozu	13 os.	18 os.	23 os.
		Hipoterapia	-	27os./ 600h	27 os./ 600h
		Indywidualna terapia dla uczestnika z chorobą autyzmu	-	1os./40h	1os./40h
		Uruchomienie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	-	10 os.	10os.
		Przystosowanie łazienki do potrzeb osób z niepełnosprawnością w GOPS w Bielinach oraz GOK w Górnio	-	-	-
		Usługi opiekuńcze środowiskowe		106 os.	106 os.
		Usługi opiekuńcze sąsiedzkie		6os.	6 os.
		Usługi teleopieka	-	88 os.	88 os.
3	Opiekunowie faktyczni	Szkolenia z zakresu opieki nad osobami niesamodzielnymi	-	21os./25h	21os./ 25h
		Grupy wsparcia	5 os./ 24h	5 os./ 36h	5os./ 60h
4	Osoby świadczące usługi asystencji dla ON	Szkolenie dla kandydatów na asystentów osób niepełnosprawnych	3 os./ 60h	-	3os./ 60h

Lp.	GRUPA DOCELOWA	DZIAŁANIA	Liczba osób/Liczba Godzin		
			2019	2020	Ogółem
5	Osoby świadczące usługi opiekuńcze	Szkolenie dla kandydatów na opiekuna środowiskowego	7 os./ 80h	-	7os./ 80h

Źródło: Opracowanie własne PCPR Kielce

Głównym działaniem, realizowanym w projektach, wspierającym osoby z niepełnosprawnością, była organizacja usług asystenckich. Wsparcie asystenta służyło zapewnieniu niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu kieleckiego pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym, osobistym i edukacyjnym. Zaangażowano 10 osób, które świadczyły usługi asystenckie w wymiarze pełnego etatu na rzecz 92 uczestników. Planowany wskaźnik dotyczący liczby osób z niepełnosprawnością objętych usługami asystenckimi w opisanych projektach przekroczone o ponad 45 %. W projekcie „Centrum Asystentury Społecznej - Krok w stronę samodzielności” asystenturą planowano objąć 40 osób z niepełnosprawnością, docelowo z usług skorzystało 58 osób, natomiast w projekcie „Centrum Usług – Współpraca na rzecz społeczności lokalnej” planowano usługi asystenckie dla 50 osób z niepełnosprawnością, a realizowano dla 75 osób.

Ewaluacja działań pokazuje ponadto, że poza usługami asystenckimi zdecydowanie dominujący element wsparcia stanowią zajęcia usprawniająco - rehabilitacyjne. Zapotrzebowanie na opisane usługi wynika z braku dostatecznego do zachowania ciągłości zakresu rehabilitacji oferowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia (zbyt mała częstotliwość i liczba zabiegów, odległe terminy w ramach świadczeń). W okresie od 2017 roku do końca 2020 roku zrealizowano 9 000 godzin zajęć usprawniająco-rehabilitacyjnych z których skorzystało, co najmniej 133 osoby z niepełnosprawnością/niesamodzielne. Kolejne ważne działanie podejmowane na rzecz rodzin, w których występuje niepełnosprawność, to wsparcie specjalistyczne dostosowane do potrzeb. Zarówno osoby z niepełnosprawnością jak i opiekunowie faktyczni wymagają działań wspierających. W projektach zrealizowano ponad 800 godzin wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla co najmniej 160 osób. Dla opiekunów osób z niepełnosprawnością realizowano ponadto, grupy samopomocowe dla asystentów superwizje. Podejmowano działania integralne w środowisku poprzez organizację imprez, wyjść kulturalno-aktywizacyjnych (np. do kina, ciekawych miejsc

w regionie) z których skorzystało ponad 100 uczestników projektów. Świadczone, poradnictwo w zakresie praw i uprawnień przysługujących osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom oraz informowano o możliwości skorzystania z wsparcia oferowanego przez różne instytucje i podmioty. Realizowano dowóz busami dostosowanymi do potrzeb osób z niepełnosprawnością poruszających się na wózkach do podmiotów leczniczych, na zajęcia realizowane w ramach projektów oraz ośrodków wsparcia dziennego. Z dowozu skorzystało 40 osób. W ramach działań realizowanych przez Partnerów w środowisku lokalnym największe zapotrzebowanie wskazuje się na usługi opiekuńcze środowiskowe oraz usługi teleopieka. Przekroczono o ponad 50% wskaźnik liczby osób objętych usługami opiekuńczymi w środowisku od wstępnie planowanego.

7. Konsultacje społeczne nowego programu

Dzięki konsultacjom społecznym, przeprowadzonym z gminami powiatu kieleckiego oraz organizacjami pozarządowymi, uzyskano informacje przedstawiające sytuację osób z niepełnosprawnością, ich osiągnięcia oraz potrzeby. Nie wszystkie z 19 gmin Powiatu Kieleckiego przedstawiły potrzeby w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Cztery gminy nie przekazały informacji na temat realizacji zadań oraz potrzeb osób z niepełnosprawnościami na ich terenie.

Poniżej krótka prezentacja poszczególnych gmin i stowarzyszeń, które udzieliły odpowiedzi i zgłosiły zapotrzebowanie do programu:

GMINA GÓRNO

W ramach realizacji zadań ustawowych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górnem udzielił osobom z niepełnosprawnością świadczeń takich jak:

- zasiłek celowy i w naturze,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek stały,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- usługi opiekuńcze.

Poza ustawowo realizowanymi działaniami Ośrodka Pomocy Społecznej realizowane były

również następujące programy:

1. Program „Powiat Kielecki przyjazny dla mieszkańców w ograniczaniu skutków niepełnosprawności”. Celem tego programu jest pomoc osobom z niepełnosprawnościami w przywracaniu aktywności społecznej i zawodowej. Osoby te otrzymują wsparcie w zakresie: zabiegów, porad rehabilitacyjnych i fizjoterapeutycznych, badań densytometrycznych (gęstości kości).

2. Centrum Usług - Współpraca na rzecz społeczności lokalnej. Projekt ten skierowany jest do rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz osób z niepełnosprawnościami w celu aktywizacji społecznej w szczególności: organizacja usług Teleopieki, przystosowanie łazienek do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w Gminnym Ośrodku Kultury w Górnem, realizacja usług asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami w warunkach domowych.

3. Program „Opieka wytchnieniowa”.

Skierowany jest do dzieci i osób z niepełnosprawnościami, których członkowie rodzin lub opiekunowie wymagają wsparcia w pomocy doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności w zakresie opieki nad tymi osobami.

4. Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych”

Program ten ma na celu poprawę jakości świadczonych usług opiekuńczych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych. Osoby te zapewnią mają pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnacyjną oraz zapewnienie w miarę możliwości kontaktów z otoczeniem.

Na terenie gminy Górno znajduje się Środowiskowy Dom Samopomocy w Woli Jachowej. Placówka oferuje zajęcia muzyczne, plastyczne, integracyjne, rehabilitacyjne oraz treningi terapeutyczne. W Szkole Podstawowej w Leszczynach został utworzony Oddział Integracyjny dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które mają do dyspozycji pedagoga, logopedę, a także zajęcia rewalidacyjne.

Podmioty spoza sektora publicznego, które funkcjonują na terenie Gminy Górno na rzecz osób z niepełnosprawnościami to:

- Stowarzyszenie św. Jana z Dukli w Bęczkowie, które zajmuje się przygotowaniem paczek żywnościowych dla osób z niepełnosprawnością.

- Fundacja Magia działania - która zorganizowała charytatywny bieg dla Zosi z Domaszowic, w celu zebrania środków finansowych na leczenie chorej dziewczynki.

Gmina Górno dysponuje busem, który wykorzystywany jest m.in. do przewozu osób z niepełnosprawnością do szkół oraz zatrudnia pracownika dysponującego kwalifikacjami i umiejętnościami posługiwania się językiem migowym.

Potrzeby jakie dostrzega Gmina Górno to przede wszystkim: rozwój usług transportowych door-to-door dla osób z niepełnosprawnością, zwiększenie liczby godzin pomocy psychologicznej dla dzieci niepełnosprawnych w Oddziałach Integracyjnych na terenie szkół Gminy Górno. Doposażenie placówek szkół w pomoce dydaktyczne oraz utworzenie placów zabaw dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami przy placówkach szkolnych z Oddziałami Integracyjnymi.

GMINA DALESZYCE

Na terenie Miasta i Gminy Daleszyce zostały rekrutowane i zatrudnione przez MGOPS opiekunki, które świadczą usługi opiekuńcze w domach u ludzi starszych oraz niepełnosprawnych. Opieką tą zostało objęte 40 osób. Wprowadzono usługi specjalistyczne dla osób z niepełnosprawnością typu P, które świadczą: psycholog, pielęgniarka, rehabilitant, terapeuta zajęciowy.

Został zrealizowany projekt pod nazwą „Usprawnienia w MGOPS Daleszyce w celu wzmocnienia potencjału jednostki działającej na rzecz włączenia społecznego”. Zespół pracowników socjalnych, który powstał dla potrzeb projektu, zajmował się wyłącznie pracą w terenie, spotykając się z osobami z niepełnosprawnościami w miejscu ich zamieszkania. Powstał Ośrodek Mediacji do którego zostało przeszkolone 24 mediatorów z terenu gminy Daleszyce, którzy spotykają się z rodzinami celem zapobieżenia sytuacjom konfliktowym. Ponadto została utworzona grupa wsparcia dla rodziców i dzieci niepełnosprawnych, która opiera się na spotkaniach ze specjalistami, szkoleniach oraz spotkaniach integracyjnych. Gmina Daleszyce regularnie wspiera dzieci i młodzież poprzez akcje o charakterze integracyjno-profilaktycznym, realizowane we współpracy z innymi jednostkami z terenu gminy. Utworzono Rodzinny Klub Mobilny M-Gopsik, dla którego został zakupiony samochód przystosowany dla osób z niepełnosprawnością oraz został zrealizowany program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej. W ramach Projektu Centrum Usług pozyskano

20 sztuk opasek życia.

Miasto i Gmina Daleszyce w ramach projektu: „Badanie wdrażania Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnością w instytucjach publicznych w województwie świętokrzyskim” poddana została monitoringowi, wprowadziła szereg usprawnień pod kątem niwelowania barier architektonicznych, komunikacyjnych, społecznych i otrzymała rekomendacje dla działań na rzecz osób niepełnosprawnych realizowanych we wszystkich jednostkach organizacyjnych z terenu gminy Daleszyce.

GMINA BIELINY

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielinach realizował zadania ustawowe takie jak:

- wypłata świadczeń w ramach realizacji programów i projektów skierowanych do osób z niepełnosprawnością,
- wypłata zasiłków stałych,
- wypłata świadczeń pielęgnacyjnych,
- wypłata zasiłku dla opiekuna,
- wypłata specjalnego zasiłku opiekuńczego.

W gminie Bieliny w okresie trzech lat zostały zrealizowane projekty, współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

1. „Opieka wytchnieniowa” oraz „Opieka75+” w ramach obu programów świadczone były usługi opiekuńcze dla osób po 75 roku życia oraz osób z orzeczoną I grupą inwalidzką.
2. „Usługi dla osób niesamodzielnych w gminie Bieliny” to program, który zapewniał usługi opiekuńcze u osób tego wymagających.

Na terenie gminy Bieliny funkcjonuje Stowarzyszenie „Różni, lecz równi”. Celem tej jednostki, jest wsparcie środowiska osób niepełnosprawnych i ich otoczenia. Obecnie jest w trakcie realizacji projektu, Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci z niepełnosprawnością i ich rodzin w gminie Bieliny”, który skierowany jest do min. 70 osób. W ramach projektu zostaną zorganizowane; zajęcia integracyjne wspierające proces integracji sensorycznej Spotkania na 7 Zmysłów, warsztaty z zakresu terapii ręki dla rodziców, bal „Promyk Słońca”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wspierając osoby z niepełnosprawnością, umożliwia korzystanie z bezpłatnego transportu do szpitali, klinik oraz ośrodków rehabilitacyjnych na

terenie całego kraju jak również bezpłatny transport do placówek szkolno-wychowawczych i rehabilitacyjnych.

Potrzeby zgłaszane przez gminę Bieliny to przede wszystkim dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (dostosowanie toalet, podjazdy, schodołazy w budynku szkół podstawowych oraz przy Ośrodku Zdrowia w Makoszynie. Doposażenie placówek szkolnych w pomoce i narzędzia usprawniające proces edukacji uczniów z niepełnosprawnością, zakup auta w pełni przystosowanego do potrzeb osób z niepełnosprawnością spełniającego normy PFRON oraz dostosowanie warunków domowych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Gmina planuje dla pracowników OPS i szkół szkolenia polepszające komunikację z osobami z niepełnosprawnościami, np. kurs języka migowego oraz szkolenia, osób świadczących usługi opiekuńcze w celu polepszenia efektywności tych usług. Kolejnym celem gminy Bieliny jest utworzenie wypożyczalni sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami oraz świadczenie kompleksowych usług rehabilitacyjnych dla tych osób.

W okresie 3 ostatnich lat Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielinach stał się Partnerem w projekcie wraz z PCPR w Kielcach, Regionalnym Centrum Wolontariatu oraz 10 gminami z powiatu kieleckiego „Centrum Usług- współpraca na rzecz społeczności lokalnej. Celem projektu jest określenie najważniejszych kierunków w zakresie rozwoju usług społecznych dostępnych dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, m.in. w szczególności osób niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami. Organizowany jest również coroczny bal karnawałowy „Promyk Słońca”, dla dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16 roku życia. Inicjatywa ta stwarza szansę bezpośrednich kontaktów z osobami z niepełnosprawnościami i przełamywaniu uprzedzeń ciągle tkwiących w świadomości społeczeństwa. Pozwala uświadomić ich równość wobec reszty społeczeństwa. Ponadto została powołana 10-cio osobowa Rada Seniorów. Głównym celem Rady jest integracja środowiska osób starszych, w tym z niepełnosprawnościami, wzmacnianie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, sprzyjanie solidarności międzypokoleniowej.

GMINA ŁOPUSZNO

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łopusznie realizował zadania na rzecz osób

z niepełnosprawnością wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Dodatkowo wykonywane były zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw takie jak:

- przyznawanie pomocy finansowej i rzeczowej na zakup żywności lub posiłek z rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”,
 - wypłacanie zasiłków pielęgnacyjnych dla osób z niepełnosprawnością,
 - utworzenie na terenie gminy wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, zakupionego w ramach projektu „Centrum Usług-Współpraca na rzecz społeczności lokalnej”,
 - kierowanie wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności do odpowiednich organów.
- Instytucje działające na terenie gminy Łopuszno, wspierające osoby z niepełnosprawnością to: GOPS w Łopusznie, Urząd Gminny w Łopusznie, Gminny Ośrodek Zdrowia w Łopusznie, ŚDS w Józefinie, WTZ w Fanisławicach.

Najpilniejsze potrzeby, które Gmina Łopuszno podkreśla to:

- likwidacja barier architektonicznych poprzez modernizację budynków użyteczności publicznej,
- zwiększenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych,
- ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do specjalistów i rehabilitacji.

Gmina Łopuszno w ciągu 3 ostatnich lat pokrywała koszty dojazdów dzieci niepełnosprawnych do SOW, organizowała wyjazdy i turnusy dla osób z niepełnosprawnością oraz zajmowała się likwidowaniem barier architektonicznych w istniejących budynkach na terenie Gminy Łopuszno. Prowadziła działalność informacyjną dotyczącą różnych form pomocy i wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin jak również informowała o przysługujących im prawach, ulgach i uprawnieniach.

GMINA PIERZCHNICA

Gmina Pierzchnica wykonywała zakres zadań ustawowych na rzecz osób z niepełnosprawnością w formie:

- dowozu uczniów niepełnosprawnych i zwrot kosztów dowozu uczniów niepełnosprawnych do przedszkoli i szkół,
- przyznawania i wypłaty świadczeń z zakresu pomocy społecznej,
- przyznawania i wypłaty świadczeń rodzinnych.

Na terenie gminy Pierzchnica funkcjonują dwa domy pomocy społecznej, placówka zapewniająca całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami i przewlekle chorym oraz w podeszłym wieku oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Osinach. Funkcjonują również dwie organizacje spoza sektora publicznego, które prowadzą działalność na rzecz osób z niepełnosprawnością:

- Stowarzyszenie Pomoc Niepełnosprawnym w Osinach,
- Fundacja Dom Seniora im. Sue Ryder w Pierzchnicy.

Gmina dostrzega potrzebę wybudowania podjazdów dla osób z niepełnosprawnością do świetlic, budowy windy w budynku Urzędu Miasta i Gminy Pierzchnica i Warsztatów Terapii Zajęciowej w Osinach.

GMINA PIEKOSZÓW

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piekoszowie realizował zadania ustawowe na rzecz osób z niepełnosprawnością takie jak:

- usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek stały.

Ponadto na terenie gminy Piekoszów działa Środowiskowy Dom Samopomocy. Jest to placówka pobytu dziennego dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób z zaburzeniami psychicznymi.

Na terenie gminy Piekoszów funkcjonuje Stowarzyszenie na rzecz dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Razem”. Obejmuje swoim działaniem 50 osób z niepełnosprawnościami poprzez tworzenie najkorzystniejszych warunków do pełnego rozwoju osobowego i fizycznego ludzi z niepełnosprawnością umysłową i ruchową oraz ich aktywnego i godnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym w sferze zadań publicznych. Placówka ta oferuje pomoc prawną i socjalną osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom. Podejmuje działania mające na względzie wychowanie i edukację osób niepełnosprawnych, rozwijanie ich zainteresowań, pomoc w pokonywaniu trudności w nauce poprzez przeprowadzenie warsztatów teatralnych, aktywizacji zawodowej, warsztaty filcowania na sucho, warsztaty decoupage, zajęcia kynoedukacyjne - Program Profilaktyki Pogryzień pt. „Bezpieczny pies=

bezpieczne dziecko”. Stowarzyszenie prowadziło działania w zakresie rehabilitacji, ochrony zdrowia oraz profilaktyki zdrowotnej i społecznej poprzez organizowanie zajęć na basenie oraz zajęć ruchowych.

W 2019 roku został zrealizowany projekt „Wakacyjna Akademia Specjalna”, który skierowany był do 15 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej z gminy Piekoszów. Celem było zapewnienie atrakcyjnych zajęć wakacyjnych dla uczestników, którzy z powodu swojej niepełnosprawności nie mogą korzystać z ofert ogólnodostępnych. W ramach zadania zaoferowany został bogaty wachlarz zajęć manualnych mających na celu wzmocnienie i aktywizację dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.

Na terenie gminy Piekoszów działa prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej Dom dla Niepełnosprawnych, Zakład Opiekuńczo- Leczniczy, w których leczone i rehabilitowane są osoby z niepełnosprawnościami.

Najbardziej nurtującą potrzebą na terenie gminy Piekoszów jest zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych oraz transportu dzieci z niepełnosprawnościami do placówek oświatowych oraz likwidacja barier architektonicznych.

GMINA RAKÓW

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakowie realizował zadania na poziomie ustawowym i pozaustawowym na rzecz osób z niepełnosprawnością poprzez udzielanie:

- zasiłków pielęgnacyjnych,
- świadczeń pielęgnacyjnych,
- specjalnych zasiłków opiekuńczych,
- zasiłku dla opiekuna osoby niepełnosprawnej,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Ponadto realizowany jest program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, w ramach środków z Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, który obejmował 5 osób.

Gmina Raków jest uczestnikiem programu „Powiat Kielecki przyjazny dla mieszkańców w ograniczeniu skutków niepełnosprawności”, który obejmuje dofinansowanie dowozu 8 osób z niepełnosprawnościami z terenu gminy na zabiegi rehabilitacyjne realizowane przez Powiatowe Centrum Usług Medycznych w Kielcach.

Instytucje wspierające osoby z niepełnosprawnościami i ich otoczenie to Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakowie oraz Gminny Ośrodek Zdrowia w Rakowie. Gmina zakupiła w ramach środków z PFRON samochód dla osób z niepełnosprawnością i realizuje dowozy np. dzieci z niepełnosprawnością do szkół specjalistycznych. Potrzeby zgłaszane przez gminę Raków to kontynuacja dotychczasowych zadań oraz kontynuacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”. Ponadto złożono wnioski o środki PFRON na usługi door-to-door, które wspierałyby osoby z niepełnosprawnością w ramach komunikacji transportowej.

GMINA NOWINY

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowinach realizował zadania ustawowe, usługi, oraz inicjatywy na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Gmina uczestniczyła w Programie pn. „Powiat Kielecki Przyjazny dla mieszkańców w ograniczaniu skutków niepełnosprawności”. Obejmował on dofinansowanie zabiegów rehabilitacyjnych dla osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy Nowiny, świadczone przez Powiatowe Centrum Usług Medycznych w Kielcach. Został również realizowany projekt unijny PCPR w Kielcach wraz z gminami współpracującymi pn. „Centrum Asystentury Społecznej - Krok w stronę samodzielności”. Celem tego programu jest możliwość skorzystania przez osoby z niepełnosprawnością z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Na terenie gminy Nowiny funkcjonuje: „Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych AMABILIS” w Zgórsku. Stowarzyszenie realizuje zadania, współorganizuje i uczestniczy w przedsięwzięciach na rzecz osób z niepełnosprawnością. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej brał udział w realizacji projektów w partnerstwie z innymi podmiotami: Centrum Asystentury Społecznej - asystent osoby niepełnosprawnej. Założeniem projektu jest utworzenie w ramach struktury organizacyjnej PCPR w Kielcach, Centrum Asystentury Społecznej na obszarze powiatu kieleckiego jako miejsca organizacji kompleksowego i zindywidualizowanego wsparcia, uwzględniającego wszystkie aspekty funkcjonowania osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów.

Stowarzyszenie Koło Gospodyń Nowoczesnych z Gminy Nowiny wspierało III Turniej (Nie)pełnosprawni MEGAMOCNI, zorganizowany przez Fundację Dogadanka,

promująca aktywizację sportową i kibicowską osób z niepełnosprawnością. Zorganizowano również kampanię edukacyjną mającą na celu przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych i niepełnosprawnych. Funkcjonuje również program uprawniający seniorów do zniżek na wybrane produkty i usługi.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej Nowiny istnieje możliwość uzyskania porady prawnej w zakresie prawa rodzinnego, cywilnego dla osób z niepełnosprawnością oraz niesłyszących po wcześniejszym kontakcie z radcą prawnym.

GMINA MIEDZIANA GÓRA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miedzianej Górze realizuje zadania w zakresie świadczeń usług rehabilitacyjnych, pielęgnacyjnych i opiekuńczych oraz zadania zlecone w formie specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych przez gminę w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zapewnia również usługi opiekuńcze obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów w otoczeniu. Specjalistyczne usługi opiekuńcze to forma pomocy dostosowana do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. GOPS wypłaca z tytułu niepełnosprawności świadczenia pieniężne takie jak: zasiłek pielęgnacyjny wraz z przysługującymi dodatkami. Ponadto wypłaca: świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna. Gmina Miedziana Góra podpisała z Powiatowym Centrum Usług Medycznych porozumienie w ramach programu „Powiat Kielecki przyjazny dla mieszkańców w ograniczaniu skutków niepełnosprawności” w ramach którego niepełnosprawni mieszkańcy gminy mogą korzystać z bezpłatnych usług w zakresie:

- zabiegów, porad rehabilitacyjnych i fizjoterapeutycznych,
- badań densytometrycznych (gęstości kości),
- wypożyczenia sprzętu rehabilitacyjnego do rehabilitacji domowej.

Na terenie gminy Miedziana Góra funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy, przeznaczony dla osób pełnoletnich z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Celem działalności ŚDS jest wspieranie uczestników i ich rodzin oraz kompensowanie skutków niepełnosprawności w sferze zdrowia psychicznego, a także

propagowanie modelu zdrowej rodziny przez np.: prowadzenie terapii i aktywne zagospodarowanie czasu wolnego, rozwijanie umiejętności samodzielnego życia i radzenia sobie z różnymi problemami.

W gminie Miedziana Góra został zrealizowany projekt „Centrum Usług - Współpraca na rzecz społeczności lokalnej”, w ramach którego zatrudnione zostały 3 opiekunki środowiskowe, które świadczące usługi opiekuńcze osobom przewlekle chorym, samotnym, niesamodzielnym. Usługami opiekuńczymi zostało objęte 14 osób. Na terenie gminy wsparciem asystenta osoby niepełnosprawnej objęte są 4 osoby z niepełnosprawnością.

GMINA ZAGNAŃSK

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagnańsku realizował zadania ustawowe takie jak:

- wypłata świadczeń oraz realizację programów i projektów skierowanych do osób z niepełnosprawnością,
- wypłata zasiłków stałych,
- wypłata zasiłków okresowego,
- wypłata zasiłków pielęgnacyjnych.

Na terenie Gminy Zagnańsk od 2017 roku funkcjonuje Rodzinny Dom Opieki, oferujący stałych 8 miejsc dla osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekle chorych. Placówka ta zapewnia usługi opiekuńcze i bytowe świadczone całodobowo.

W 2019 roku utworzony został Klub Seniora+ w Chrustach, który zapewnia dzienną opiekę dla 15 seniorów, tj. osób w wieku 60+ zarówno kobiet jak i mężczyzn, umożliwiając im korzystanie z szerokiej i kompleksowej oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym z oferty prozdrowotnej z zakresu aktywności ruchowej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. Na terenie gminy Zagnańsk od 2013 roku funkcjonuje Warsztat Terapii Zajęciowej w Belnie. Głównym zadaniem Warsztatu jest rehabilitacja zawodowa i społeczna uczestników będąca szansą na samodzielne życie i podjęcie pracy dostosowanej do indywidualnych możliwości.

W ramach realizacji Programu „Powiat Kielecki przyjazny dla mieszkańców w ograniczaniu skutków niepełnosprawności” Gmina Zagnańsk współpracuje z Powiatowym Centrum Usług Medycznych w Kielcach, pokrywając koszty dowozu osób

z niepełnosprawnościami na rehabilitację z Gminy Zagnańsk do PCUM w Kielcach.

GMINA BODZENTYN

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bodzentynie w ostatnich 3 latach poza realizacją zadań ustawowych z zakresu pomocy społecznej, brał udział w projekcie „Centrum Usług - współpraca na rzecz społeczności lokalnej”, który określał najważniejsze kierunki rozwoju usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W szczególności rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, osób niesamodzielnych.

Projekt skierowany był do:

- osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
- osób niesamodzielnych,
- rodzin mających trudności życiowe,
- rodziców i dzieci pieczy zastępczej.

Gmina Bodzentyn zgłasza najważniejsze potrzeby takie jak: zapewnienie transportu samochodem dostosowanym do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz asystenta osób z niepełnosprawnością. Kluczowa jest również rehabilitacja oraz możliwość utworzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.

GMINA CHMIELNIK

W ramach realizacji zadań ustawowych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku udzielał osobom z niepełnosprawnościami świadczeń takich jak:

- zasiłek stały,
- zasiłek celowy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Na terenie gminy Chmielnik prowadzony jest Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi oraz Niepełnosprawnych Intellektualnie. Od wielu lat korzysta z niego około 30 osób posiadających stopień niepełnosprawności.

Głównym celem tej placówki jest wspieranie i pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, barier integracyjnych, rozwiązywanie codziennych problemów związanych z niepełnosprawnością intelektualną. W zakresie działań ŚDS jest również zapewnienie dowozu osobom z niepełnosprawnością do szkół i ośrodków oświatowych.

Został zrealizowany projekt „Dobry Czas Na Lepszą Przyszłość - Aktywizacja Społeczno-Zawodowa w gminie Chmielnik”. Realizowany był on zgodnie z zasadą równości szans i niedyskryminacji osób niepełnosprawnych. Realizatorzy projektu podjęli indywidualne wysiłki w celu przełamania barier poszczególnych uczestników projektu i zdiagnozowania ich potrzeb, aby mogli powrócić na rynek pracy.

Kolejnym projektem realizowanym w okresie od lutego 2019 do końca 2020 roku to projekt „Czas na lepszą przyszłość”. Uczestniczyło w nim 14 osób, wśród nich 3 ze stopniem niepełnosprawności, które dzięki wsparciu pracowników socjalnych oraz psychologa zwiększyły swoje szanse na integrację społeczną i zawodową.

Gmina Chmielnik świadczy usługi specjalistyczne wobec dzieci wymagających takiego wsparcia ze względu na istniejącą niepełnosprawność. Taką formą pomocy objęto pięcioro dzieci. Pomoc świadczona była w miejscu zamieszkania przez wykwalifikowany personel, który działał w sposób dostosowany do istniejącego schorzenia.

GMINA STRAWCZYN

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strawczynie w ciągu ostatnich 3 lat zrealizował program „Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze”- świadczone w 2019 roku dla 4 osób natomiast w 2020 roku na 7 osób. Środki na ten cel zostały pozyskane z Solidarnościowego Funduszu Wspierania Osób Niepełnosprawnych. Skorzystały z niego osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności, które potrzebowały zwiększenia dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych. Drugim programem jaki został zrealizowany to „Opieka Wytchnieniowa”- usługi świadczone w 2019 roku dla 6 osób, a w 2020 roku dla 2 osób. Program kierowany był do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę, wymagali wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki na tym osobami.

W gminie Strawczyn przy Samorządowym Zespole Opieki Zdrowotnej funkcjonuje Poradnia Rehabilitacyjna. Dzięki dofinansowaniu z PFRON, została zakupiona winda dla osób z niepełnosprawnością, jak również mikrobus przystosowany do przewozu osób z niepełnosprawnością. Gmina Strawczyn złożyła wniosek na budowę Centrum Opiekuńczo

Mieszkalnego oraz wniosek na realizację ze środków PFRON „Usługi indywidualnego transportu door-to-door”.

GMINA MNIÓW

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mniowie realizował zadania na rzecz osób z niepełnosprawnością wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Świadczone były usługi opiekuńcze, usługi asystenta osoby niepełnosprawnej oraz teleopieka. Na terenie gminy Mniów funkcjonuje się Środowiskowy Dom Samopomocy, który przeznaczony jest dla osób pełnoletnich z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Zajęcia, które odbywają się w placówce dostosowane są do potrzeb i możliwości każdego z uczestników. Obejmują m.in. treningi umiejętności społecznych, twórczość artystyczną, działalność kulturalno-oświatową, działalność rekreacyjno-sportową, edukację zdrowotną, psychoedukację.

Gmina Mniów zgłasza potrzebę utworzenia Warsztatów Terapii Zajęciowej dla osób z niepełnosprawnościami.

GMINA ŁAGÓW

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łagowie w ciągu ostatnich trzech lat w ramach zadań ustawowych udzielił następujących form pomocy dla osób z niepełnosprawnością:

- zasiłek stały,
- zasiłek opiekuńczy,
- zasiłek okresowy z powodu niepełnosprawności,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- dodatek z tytułu rehabilitacji i kształcenia dziecka niepełnosprawnego,
- zasiłek dla opiekuna,
- specjalny zasiłek opiekuńczy,
- świadczenie pielęgnacyjne.

Na terenie gminy Łagów działa Dzienny Dom Pobytu „Otwarte Serca” i Warsztat Terapii Zajęciowej w Sędku.

W 2019 roku została utworzona darmowa wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, z której skorzystało 13 osób. Gmina na swoim wyposażeniu posiada 3 samochody przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnością.

Formę pomocy i wsparcia dla osób z niepełnosprawnością jaką chciałyby uzyskać gmina w kolejnych latach to przede wszystkim pomoc asystenta osoby z niepełnosprawnością oraz usługi opiekuńcze. Zauważa się również potrzebę utworzenia Domu Pomocy Społecznej.

MIASTO I GMINA NOWA SŁUPIA

W ramach realizacji zadań ustawowych Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Słupi udzielił osobom z niepełnosprawnością świadczeń takich jak:

- zasiłek celowy i w naturze,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek stały,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- usługi opiekuńcze.

Poza ustawowo realizowanymi działaniami Ośrodka Pomocy Społecznej realizowane były również następujące programy:

1. Program „Powiat Kielecki przyjazny dla mieszkańców w ograniczaniu skutków niepełnosprawności”. Celem tego programu jest pomoc osobom z niepełnosprawnościami w przywracaniu aktywności społecznej i zawodowej. Osoby te otrzymują wsparcie w zakresie: zabiegów, porad rehabilitacyjnych i fizjoterapeutycznych, badań densytometrycznych (gęstości kości).
2. Centrum Usług - Współpraca na rzecz społeczności lokalnej. Projekt ten skierowany jest do rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz osób z niepełnosprawnościami w celu aktywizacji społecznej w szczególności: organizacja usług Teleopieki, zwiększenie liczby świadczonych usług opiekuńczych poprzez zatrudnienie dodatkowej opiekunki, zorganizowanie zajęć onoterapeutycznych, realizacja usług asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami w warunkach domowych.
3. Gmina realizuje dowóz dzieci z niepełnosprawnościami do placówek oświatowych.

Ponadto na terenie Miasta i Gminy działa Świątokrzyskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „NADZIEJA”, które ukierunkowane jest na integrację osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem lokalnym, propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających integrowaniu osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem na rzecz przygotowania ich do życia w rodzinie i społeczeństwie.

Potrzeby jakie dostrzega Miasto i Gmina Nowa Słupia to przede wszystkim dalszy rozwój usług transportowych w celu ułatwienia poruszania się osobom mającym trudności w poruszaniu (door to door), wyposażenie placówek użyteczności publicznej w urządzenia indukcyjne ułatwiający komunikację z osobami mającymi wady słuchu. Przeszkolenie pracowników urzędu oraz jednostek podległych w zakresie nauki języka migowego, dostosowanie budynków będących w zasobach Gminy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób ze szczególnymi potrzebami. Kolejną potrzebą niezbędną do zrealizowania jest utworzenie na terenie Gminy Warsztatów Terapii Zajęciowej, jak również zorganizowanie pomocy w formie „opieki wytchnieniowej” dla osób sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.

Poza jednostkami administracji samorządowej konsultacje przeprowadzono również z wybranymi organizacjami pozarządowymi.

FUNDACJA DOM SENIORA IM. SUE RYDER W PIERZCHNICY

Dom Seniora im. Sue Ryder w Pierzchnicy jest domem pomocy społecznej przeznaczonym dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych. Celem funkcjonowania placówki jest zapewnienie podopiecznym bezpiecznego i godnego życia, rozwijanie w miarę możliwości samodzielność mieszkańców.

Projekty zrealizowane przez placówkę:

- „Świat kiedyś a dziś” - warsztaty, z których skorzystało 30 osób ze stopniem niepełnosprawności dzięki umowie ze Świątokrzyskim Urzędem Wojewódzkim,
- „Klub Seniora - Aktywna Jesień Życia” - sfinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świątokrzyskiego, gdzie wsparciem zostało objęte 50 osób w tym 12 ze stopniem niepełnosprawności w 2018 roku oraz 50 osób ze stopniem niepełnosprawności w 2019 roku.
- „Kreatywni i aktywni Seniorzy” - finansowany w ramach dotacji budżetu województwa,

gdzie udział wzięło 30 osób w tym 18 ze stopniem niepełnosprawności. W 2020 roku placówka została objęta Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego: „Dzienny Dom Pobytu” oraz „Aktywny i bezpieczny Senior”. Dzięki środkom uzyskanym z budżetu Miasta i Gminy Pierzchnica, został zrealizowany projekt „Edukacja Ruchowa dla Seniorów” jak również został sfinansowany z budżetu Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach projekt „Aktywna integracja Seniora”. Odbyły się także zajęcia usprawniające rehabilitację dla uczestników projektu Centrum Usług Współpraca na rzecz społeczności lokalnych, które działały na podstawie umowy z PCPR w Kielcach.

Głównym celem działań realizowanych przez Fundację Dom Seniora, im. Sue Ryder w Pierzchnicy jest przede wszystkim poprawa fizyczna Seniorów jak również zachęcenie ich do aktywnego spędzania czasu wolnego poprzez różnego rodzaju warsztaty: kosmetyczne, plastyczne, krawieckie, kulinarne czy wycieczki.

STOWARZYSZENIE POMOC NIEPEŁNOSPRAWNYM W OSINACH

Stowarzyszenie Pomoc Niepełnosprawnym w Osinach zajmuje się pracą na rzecz osób z niepełnosprawnością, organizacją i prowadzeniem warsztatów terapii zajęciowej jak również współpracą z zakładami na terenie gminy w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

W latach 2018 - 2020 roku został zrealizowany „Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III”, dzięki któremu zakupiono pojazd do przewozu osób niepełnosprawnych. Stowarzyszenie prowadzi Warsztat Terapii Zajęciowej dla 40 osób z niepełnosprawnością.

Potrzeby zgłaszane przez Stowarzyszenie Pomoc Osobom Niepełnosprawnym w Osinach to przede wszystkim:

- praktyki zawodowe w przedsiębiorstwach dla uczestników WTZ w Osinach z uwzględnieniem kosztu badań lekarskich dla potrzeb praktyk,
- prezentacja możliwości niepełnosprawnego pracownika - uczestnika WTZ; usługi porządkowo-ogrodnicze dla przedsiębiorstw (koszty dojazdu, narzędzia, materiały do pracy dla 40 uczestników),
- warsztaty i poradnictwo dla opiekunów/rodziców uczestników WTZ,
- szkolenia specjalistyczne dla kadry instruktorskiej WTZ Osiny.

Stowarzyszenie Pomoc Niepełnosprawnym w Osinach współpracowało w organizacji kursów i szkoleń dla osób niepełnosprawnych takich jak; Szkolenie komputerowe prowadzące do uzyskania kompetencji DIGCOMP 16 na poziomie B, które obejmowało 40 podopiecznych WTZ w Osinach, zorganizowane przez Centrum Szkoleniowe Green Pencil. Szkolenie w ramach projektu „Latająca Akademia Edukacji Cyfrowej- podnoszenie kompetencji cyfrowych osób powyżej 18 roku życia”, organizowane przez ZHP Chorągiew Kielecka, zapewniające udział 20 podopiecznym. Dwumodułowy kurs języka angielskiego na poziomie A0 do A2 dla 12 uczestników, prowadzony przez Akademię Kompetencji Kluczowych „Eurodialog”.

KIELECKIE STOWARZYSZENIE CHORYCH NA STWARDNIENIE ROZSIANE

Głównym celem Kieleckiego Stowarzyszenia Chorych na Stwardnienie Rozsiane jest zrzeszenie osób chorych, ich rodzin i opiekunów oraz rehabilitacja fizyczna, psychiczna i społeczna.

Projekty zrealizowane na rzecz osób z niepełnosprawnością przez Stowarzyszenie:

- „Rehabilitacja szansą na poprawę życia”,
- „Rehabilitacja drogą do ograniczenia izolacji społecznej”,
- Dofinansowanie imprez kulturalno- rekreacyjnych i sportowych,
- Rehabilitacja osób poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych.

Stowarzyszenie brało również udział w projekcie pod nazwą: „Zajęcia usprawniająco - rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych” oraz „Aktywni - Świadomi - Samodzielni”.

Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane zwraca uwagę na kilka potrzeb. Najistotniejsza z nich to zapewnienie odpowiedniej sytuacji materialno-bytowej. Kolejną potrzebą jest zapewnienie rehabilitacji fizycznej oraz przystosowanie mieszkania do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością. Ważny jest również coroczny udział w turnusach rehabilitacyjnych, które pełnią nie tylko funkcję rehabilitacyjną, ale również są często jedyną formą odpoczynku dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin. Kolejne ważne potrzeby to poprawienie dostępu do służby zdrowia, specjalistów, dostęp do nowoczesnych leków oraz obsługa poza kolejnością osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Kieleckie Stowarzyszenie Chorych na Stwardnienie Rozsiane za swój cel obrało rehabilitację osób z niepełnosprawnościami. Prowadzono ją w miejscu zamieszkania jak również we własnej sali wyposażonej w sprzęt rehabilitacyjny.

REGIONALNE CENTRUM WOLONTARIATU W KIELCACH

Regionalne Centrum Wolontariatu w Kielcach jest to stowarzyszenie pośredniczące między organizacjami potrzebującymi wsparcia wolontariuszy, a osobami, które tej pomocy pragną udzielić. Stowarzyszenie to pomagało w rekrutacji wolontariuszy na Świętokrzyską Gałę Reha, organizowaną przez Fundację Szansa dla Niewidomych oraz w rekrutacji wolontariuszy na Paragedon, organizowany przez Stowarzyszenie Projekty Świętokrzyskie. W ramach działań Regionalnego Centrum Wolontariatu w Kielcach wybrani wolontariusze, kierowani byli do domów pomocy społecznej, gdzie oferowali swoją pomoc również osobom z niepełnosprawnością.

STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU RODZINY „SZANSA” W KIELCACH

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Rodziny „Szansa” realizuje zadania dla osób z niepełnosprawnością, które mają na celu zwiększenie aktywności i samodzielności osób upośledzonych umysłowo, wsparciu rodziców w przejściu od modelu opiekuńczego, do modelu wspierania samodzielności swoich dzieci, kształtowanie społecznych postaw akceptacji i tolerancji wobec osób jak również rozwijanie funkcji poznawczych, rozumienia norm społecznych oraz radzenie sobie z potrzebami seksualnymi. W okresie trzech ostatnich lat, stowarzyszenie zrealizowało dwa projekty:

- „Wspieranie osób niepełnosprawnych umysłowo w dochodzeniu do samodzielności”,
- „Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych i ich rodzin”.

W ramach działalności w zakresie udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich otoczeniu zdiagnozowano najważniejsze potrzeby: potrzeba społecznej użyteczności, udzielanie wsparcia emocjonalnego, nawiązywania relacji międzyludzkich oraz docenienia i uznania.

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Rodziny „Szansa” prowadziło indywidualne rozmowy z osobami z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinami w celu ich wsparcia, organizowało grupowe spotkania tematyczne oraz spotkania uczniów niepełnosprawnych

z grupami dzieci i młodzieży ze szkół masowych jak również zajęcia warsztatowe w małych grupach.

STOWARZYSZENIE „BRATERSKIE SERCA” W BELNIE

Stowarzyszenie „Braterskie Serce” działa na rzecz aktywnej integracji osób z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej. Zadania jakie zostały zrealizowane przez stowarzyszenie to:

- „Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego i dyskryminacji wśród osób z niepełnosprawnością”,
- „Rehabilitacja drogą do sukcesu osób z niepełnosprawnością”.

W budynku WTZ w Belnie, prowadzonym przez Stowarzyszenie, zamontowano windę dla potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową oraz wykonano remont dachu wraz z izolacją termiczną budynku. Zakupione zostały środki rehabilitacyjne takie jak: protezy, pompy insulinowe, wózki inwalidzkie. Sfinansowano turnusy rehabilitacyjne dla 4 osób.

Potrzeby jakie zdiagnozowano na kolejne lata to przede wszystkim rozbudowa i unowocześnienie budynku WTZ w Belnie, systematyczne turnusy rehabilitacyjne w wyspecjalizowanych ośrodkach rehabilitacyjno-leczniczych w systemie ambulatoryjnym. Placówka zauważa potrzebę podwyższenia kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami, poprzez wszelkiego rodzaju szkolenia i kursy. Ważne jest także znalezienie funduszy na zapewnienie imprez okolicznościowych, integracyjnych, zawodów sportowych czy kiermaszów, dzięki którym osoby z niepełnosprawnością mogą upowszechnić swoją działalność i twórczość.

Stowarzyszenie zajmuje się wydawaniem gazetki - miesięcznika, informującego o działalności osób z niepełnosprawnością. Organizuje cykliczne imprezy środowiskowe, które mają na celu integrację osób z niepełnosprawnością ze społeczeństwem lokalnym oraz spotkania literackie, konkursy, festyny, które promują zdolność i pasję osób z niepełnosprawnością. Niesie pomoc materialną i finansową dla osób w trudnej sytuacji życiowej z powodu zdarzeń losowych.

Najczęściej zgłaszane potrzeby działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami to zwiększenie dostępności budynków użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych i technicznych, a także zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych

(w tym specjalistycznych) oraz rehabilitacyjnych i zdrowotnych. Kwestie rehabilitacji medycznej i usuwania barier w komunikowaniu się, technicznych i architektonicznych pojawiają się w odpowiedziach jednostek samorządu oraz podmiotów ekonomii społecznej. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami, jako za cel sam w sobie, powinna być podstawą wszelkich działań na rzecz tych osób. Integracja społeczna, wyrównywanie szans czy aktywizacja zawodowa jest warunkowana działaniami, których celem jest wolne od barier środowisko umożliwiające normalne życie w społeczeństwie.

8. Założenia programu i cele

Najważniejszym założeniem Programu jest wyrównanie szans osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. Ponadto zapewnienie równych praw osobom z niepełnosprawnościami oraz przeciwdziałanie ich dyskryminacji. Proces wyrównania szans wymaga założenia celów, które stanowią wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami na różnych płaszczyznach i sferach ich życia, a także przeciwdziałają ich alienacji społecznej.

Poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby jest istotą Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Celem tego aktu prawnego jest dążenie do sytuacji, w której osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby z niepełnosprawnością, będą mogły w sposób możliwie samodzielny korzystać z usług publicznych. Sektor publiczny jest zobowiązany do zapewnienia co najmniej minimalnej dostępności, która zagwarantuje dostępność podmiotu publicznego. Podmiot publiczny zapewnia dostępność przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier. Minimalne wymagania obejmują zapewnienie w instytucjach publicznych:

- dostępności architektonicznej – zarówno korytarze, jak i klatki schodowe powinny być wolne od barier i zapewniać możliwość poruszania się po nich między innymi osób na wózku, osób korzystających z kul, lasek i innych pomocy ortopedycznych,

osób starszych, a także osób z wózkami dziecięcymi, mających różne problemy z poruszaniem się (windy, schody, korytarze, ciągi pieszce w budynku)

- dostępności cyfrowej – została kompleksowo uregulowana w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych
- dostępności informacyjno-komunikacyjnej – zapewnienie informacji na temat tego, jakie zadania wykonuje dany podmiot w postaci nagrania w polskim języku migowym dla osób głuchych, informacji w tekście łatwym do czytania (ETR) - m.in dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, czy pliku odczytywanego maszynowo, dzięki któremu taką informację może udźwiękować osoba niewidoma. Dostępność w tym zakresie to także umożliwienie komunikacji z podmiotem w taki sposób, jaki jest dogodny dla osoby ze szczególnymi potrzebami np. poprzez SMS czy przy użyciu usługi tłumaczenia migowego online.

Ponadto założone cele Programu i działania zmierzające do ich realizacji są zgodne z „Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kieleckiego na lata 2017 – 2022”.

Główny cel realizacji „Powiatowego Programu Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kieleckim na lata 2021 – 2023” to **wzmocnienie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym poprzez zapewnienie optymalnych warunków sprzyjających aktywizacji społeczno – zawodowej**. Cel ten został doprecyzowany w czterech celach szczegółowych, które wskazują główne obszary działań w obrębie zadań wynikających z pomocy osobom z niepełnosprawnością i ich rodzinom.

Cel szczegółowy I – Integracja i aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami zmierzająca do samodzielności życiowej oraz wsparcie ich opiekunów.

Działania podejmowane w tym zakresie powinny doprowadzić osoby z niepełnosprawnością do uzyskania samodzielności, zaradności oraz integracji społecznej. Stworzenie odpowiednich warunków prowadzących do osiągnięcia samodzielności przez osoby z niepełnosprawnością sprzyja nie tylko kształtowaniu poczucia własnej wartości, ale przede wszystkim ułatwia funkcjonowanie życiowe zarówno w sferze osobistej jak i zawodowej oraz społecznej. Warunkiem właściwej adaptacji i integracji osób niepełnosprawnych jest ich pełny i aktywny udział w różnych formach życia społecznego. Niezbędne w procesie

kompleksowej rehabilitacji staje się podejmowanie działań zmierzających do stwarzania osobom niepełnosprawnym możliwości uczestnictwa w życiu kulturalnym, artystycznym, sportowym, rekreacyjnym i turystycznym.

Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego oraz udzielania indywidualnych konsultacji sprzyja rozwiązywaniu codziennych problemów osób z niepełnosprawnością i ich rodzin. Mobilizacją do większej aktywności i samodzielności jest także uczestnictwo w zajęciach prowadzonych przez środowiskowe domy samopomocy oraz warsztaty terapii zajęciowej. Na szczególną uwagę zasługują również usługi asystenckie, których zakres jest ściśle dostosowany do potrzeb podopiecznego. Asystent może wspierać osobę z niepełnosprawnością we wszystkich sferach życia, umożliwić uczestnictwo w życiu społecznym. Przedmiotowe usługi obecnie świadczone są w ramach projektu finansowanego ze środków unijnych. Planuje się pozyskanie środków na ten cel z Funduszu Solidarnościowego, Unii Europejskiej. Oprócz asystencji osoby niepełnosprawnej ważną rolę odgrywa opieka wytchnieniowa, która przeznaczona jest dla członków rodzin sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobą niepełnosprawną. Opieka wytchnieniowa ma charakter uzupełniający wobec usług asystenckich. Docelowo powinna mieć charakter sporadyczny, z racji, że asystencja osobista w wielu sytuacjach pełni automatycznie również funkcję wytchnieniową. Planuje się pozyskanie środków na ten cel z Funduszu Solidarnościowego.

Uzyskanie samodzielności może być związane z mieszkalnictwem wspomaganym, dzielącym się na typ treningowy (pobyt czasowy) oraz wspierany (pobyt na czas nieokreślony, docelowy). Mieszkalnictwo wspomagane musi uwzględniać potrzeby osób wymagających wsparcia całodobowego. Istotne jest wypracowanie rozwiązań w zakresie usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności (w tym niepełnosprawności intelektualnej, ruchowej i sprzężonej), osób z problemami zdrowia psychicznego i osób starszych, z uwzględnieniem szczegółowych możliwości finansowania tych rozwiązań (tak w zakresie tworzenia mieszkań jak i ich utrzymania).

Ważnym aspektem wsparcia osób z niepełnosprawnościami jest umożliwienie im zdobycia informacji nt. praw i uprawnień im przysługujących. Planuje się wydanie informatora dla osób z niepełnosprawnościami, który będzie stanowił kompendium wiedzy nt. możliwości wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Cel szczegółowy II – Zapewnienie rehabilitacji dostosowanej do rodzaju niepełnosprawności.

Osiągnięcie i utrzymywanie optymalnego poziomu funkcjonowania fizycznego i psychicznego osób z niepełnosprawnością stanowi najważniejszy element w tworzeniu warunków umożliwiających im optymalną niezależność. Aby zapewnić dostęp do rehabilitacji dla grup z różnego rodzaju niepełnosprawnościami należy zrealizować szereg działań uwzględniając w każdym z nich specyfikę schorzenia i rodzaj niepełnosprawności. Profilaktyka zdrowotna w zakresie przeciwdziałania chorobom oraz życia z niepełnosprawnością, stanowi istotny czynnik zmierzający do świadomego zapobiegania niepełnosprawności, znacznego ograniczenia przyczyn niepełnosprawności oraz poprawy komfortu i jakości życia osób z niepełnosprawnościami. Niezbędne staje się więc podejmowanie wszystkich możliwych działań zmierzających do poprawy obecnych warunków życia osób z niepełnosprawnościami oraz zapobiegania występowaniu niepełnosprawności będących skutkiem występowania wielu chorób. Aby wprowadzenie działań rehabilitacyjnych było bardziej efektywne ważne jest przygotowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań służących wczesnemu wykrywaniu zaburzeń rozwojowych u dzieci oraz uruchomieniu na tej podstawie działań pomocowych. Wczesne wykrywanie zaburzeń rozwojowych dzieci może nastąpić podczas badań bilansowych prowadzonych w placówkach ochrony zdrowia, w związku z oceną potrzeb rozwojowych i edukacyjnych prowadzonych w jednostkach systemu oświaty (przedszkolach, innych formach wychowania przedszkolnego, poradniach psychologiczno-pedagogicznych), obserwacji dzieci w żłobkach, klubach dziecięcych oraz innych instytucjach opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Istotne jest również zapewnienie usług rehabilitacyjnych wspomagających dla osób z niepełnosprawnościami w celu zachowania dynamiki rozwoju schorzenia lub usprawnienia funkcji umożliwiających w szczególności w obrębie narządu ruchu umożliwiających podjęcie zatrudnienia, edukacji itp.

Cel szczegółowy III – Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami.

Likwidacja barier pozwoli osobie z niepełnosprawnością na aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. Występujące bariery są przyczyną izolacji osób

z niepełnosprawnością od otoczenia i uzależnienia ich od pomocy innych osób. Należy podejmować takie działania, które ograniczają lub uniemożliwiają jednostce samodzielne funkcjonowanie w środowisku.

Inicjowanie podejmowanych działań zmierzających do zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno – komunikacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami i dostosowanie obiektów publicznych oraz usług transportowych. Bariery te utrudniają funkcjonowanie w przestrzeni nie tylko osobom z niepełnosprawnością, ale również seniorom, osobom, które poruszają się z wózkami dziecięcymi lub podróżują z ciężkim bagażem oraz osobom z okresowo ograniczoną sprawnością.

W ramach działania przewiduje się możliwość skorzystania z tłumaczy języka migowego oraz rozwój alternatywnych metod komunikowania się. Ponadto opracowany i wdrożony zostanie system zapewniania adekwatnych do potrzeb działań oraz uwzględniających rozwój technologii środków wspierających komunikowanie się. Planuje się również rozwój i upowszechnienie w działaniach podmiotów publicznych wykorzystania tekstu łatwego do czytania (Easy to Read, ETR), celem zmniejszenia wykluczenia społecznego osób mających trudności ze zrozumieniem czytanego tekstu, w szczególności osób z niepełnosprawnością intelektualną. Ponadto planuje się umieszczenie na stronach internetowych nagrań w polskim języku migowym, zawierających najważniejsze informacje dotyczące jednostki.

Istotne jest także dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami obiektów użyteczności publicznej, budynków zamieszkania zbiorowego, budynków mieszkalnictwa wielorodzinnego i ich otoczenia.

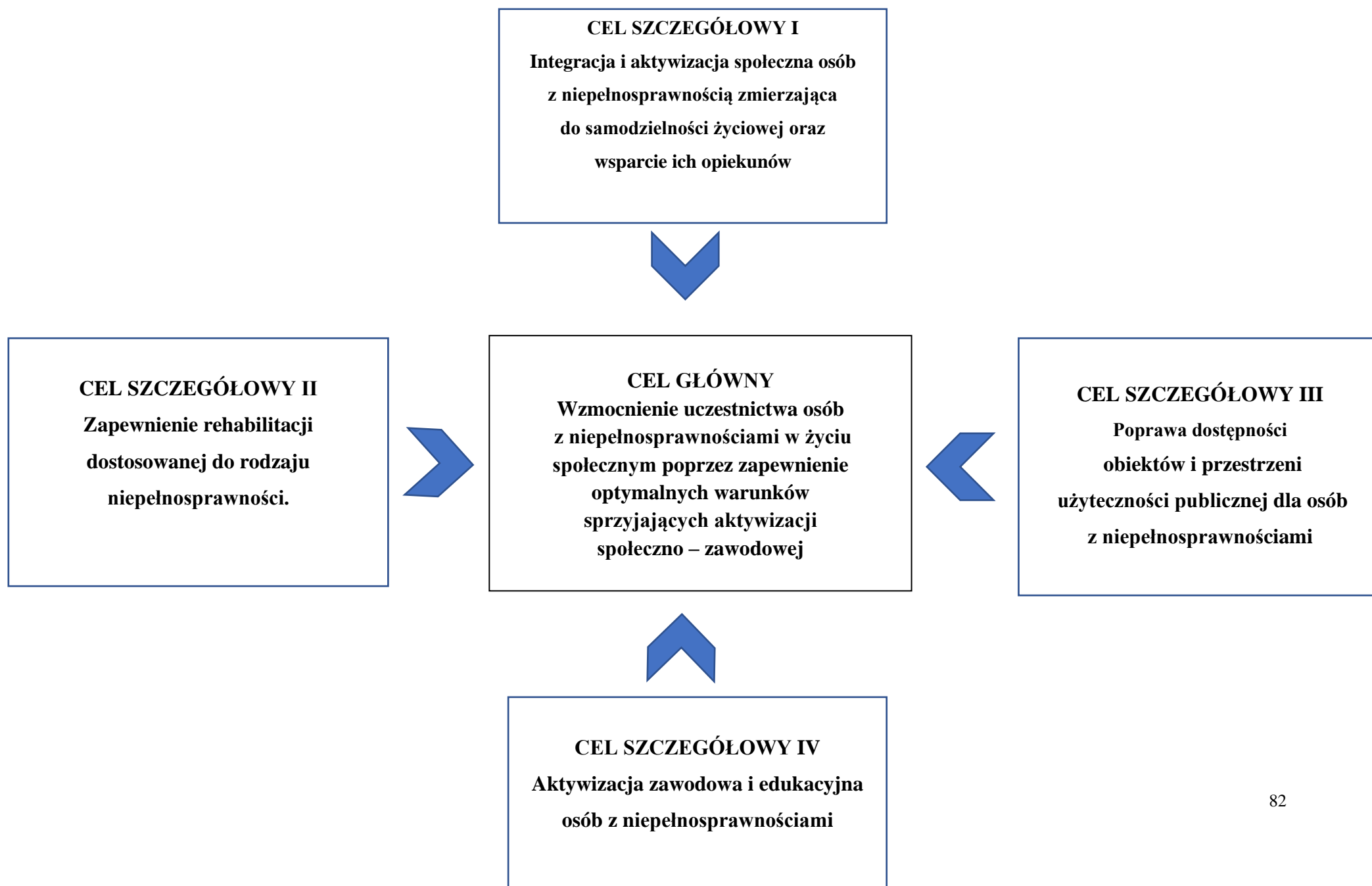
Cel szczegółowy IV – Aktywizacja zawodowa i edukacyjna osób z niepełnosprawnościami.

Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami jest jednym z elementów złożonego procesu rehabilitacji. Ma ona ogromne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, daje możliwość integracji ze środowiskiem lokalnym. Jest również gwarantem poczucia własnej wartości, samorealizacji i samodzielności materialnej. Bezrobocie dotyka szczególnie osoby z niepełnosprawnościami, które z racji swej niepełnosprawności, często niskich kwalifikacji i braku ofert pracy dostosowanych do rodzaju

ograniczeń zdrowotnych, mają nikłe szanse na uzyskanie zatrudnienia. Odrębnym problemem jest pokutujące przekonanie pracodawców, że osoba niepełnosprawna powinna szukać zatrudnienia wyłącznie w zakładach pracy chronionej, niezależnie od rodzaju potencjału osobowościowego, wykształcenia i kwalifikacji. Często podczas rekrutacji pracowników do instytucji otwartych, o odrzuceniu kandydatury osoby niepełnosprawnej decyduje sam fakt posiadania przez nią niepełnosprawności, a nie brak odpowiednich kwalifikacji. Efektem tego stereotypowego myślenia są niskie szanse osób z niepełnosprawnościami na zatrudnienie na otwartym rynku pracy. Należy więc podejmować działania zmierzające do wyrównywania szans tych osób poprzez aktywizację zawodową oraz zastosowanie działań prowadzących do zmiany postaw i przełamania stereotypów wobec zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami. Zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami w powiecie kieleckim wymaga utrzymania sprawdzonych i istniejących już rozwiązań w tym zakresie, oraz rozwoju nowych form podnoszenia kwalifikacji i zatrudnienia dostosowanych do ciągle zmieniającego się rynku pracy. Odbywa się to głównie poprzez ułatwienie im korzystania z różnych form aktywizacji zawodowej, m.in.: poradnictwo zawodowe, szkolenia zawodowe, pośrednictwo pracy. Kształcenie i podnoszenie swoich kwalifikacji jest jednym z warunków pełnego, równoprawnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym. Rehabilitacja zawodowa i edukacyjna ma ogromne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania psychicznego, społecznego oraz integracji ze środowiskiem lokalnym. Praca zgodna z kwalifikacjami daje możliwość uczestnictwa w życiu społeczno-gospodarczym, jest gwarantem poczucia własnej wartości. Aktywność zawodowa gwarantuje możliwość samodzielnego utrzymania się, poczucie własnej wartości, przydatności społecznej.

Ponadto dostęp do edukacji jest podstawowym elementem, który decyduje o włączeniu osób z niepełnosprawnościami do życia społecznego. Działania dotyczą wszystkich etapów edukacji, począwszy od żłobka poprzez przedszkole, szkołę podstawową, szkołę ponadpodstawową, a także doskonalenie zawodowe przez cały okres aktywności zawodowej. Niezbędne jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami, bez względu na stopień i rodzaj niepełnosprawności pełnego dostępu do edukacji, rozwijania osobowości, talentu, kreatywności, tak aby w pełni mogły wykorzystywać swój potencjał w zakresie możliwości

intelektualnych i fizycznych. Umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w powszechnej edukacji jest ważne także z uwagi na proces integracji społecznej ze środowiskiem lokalnym. Wsparcia wymaga reintegracja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami w ramach podmiotów ekonomii społecznej. rozwijanie i odbudowywanie potencjału osób wykluczonych w najbardziej adekwatnych warunkach. Wspierane będzie zatrudnienie w podmiotach ekonomii społecznej, a w szczególności w przedsiębiorstwach społecznych, utworzenie różnorodnych form przedsiębiorstw społecznych, wspomaganych finansowo ze środków publicznych, stopniowo uzupełniających już istniejący system aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami (poprzez tworzenie w tych przedsiębiorstwach stanowisk pracy, pozwalających na aktywizowanie osób z niepełnosprawnościami i zapewniających im możliwość rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej). Celem jest wykorzystanie doświadczeń dotychczasowych form włączenia społecznego oraz zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w obecnych formułach, w ramach przedsiębiorstwa społecznego.

9. Harmonogram realizacji programu

Tabela nr 19. Cel główny: Wzmocnienie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym poprzez zapewnienie optymalnych warunków sprzyjających aktywizacji społeczno – zawodowej osób.

Lp.	Nazwa działania	Lp.	Planowane zadania	Realizatorzy/ Partnerzy	Źródła finansowania	Wskaźniki	Termin realizacji
CEL SZCZEGÓŁOWY I - Integracja i aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnością zmiierzająca do samodzielności życiowej oraz wsparcie ich opiekunów							
1.	Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością	1.	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w oparciu o środki PFRON w zakresie turnusów rehabilitacyjnych, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, dofinansowania do sportu, kultury rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami, likwidacji barier funkcjonalnych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością. Prowadzenie szerokiej rehabilitacji społecznej w oparciu o sport, rekreację i kulturę.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie organizacje pozarządowe,	Środki PFRON, fundusze unijne	Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie ze środków PFRON	2021-2023
		2.	Realizacja programów finansowanych ze środków PFRON mających na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Jednostki	Środki PFRON, środki własne, środki finansowe	Liczba osób z niepełnosprawnością, które skorzystały z dofinansowania	2021-2023

			niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji, np. „Aktywny samorząd”, program wyrównywania różnic między regionami III, itp.	i Wydziały Starostwa, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	samorządów gminnych, środki własne realizatorów	w ramach realizowanych programów	
		3.	Realizacja projektów dotyczących aktywizacji i integracji osób z niepełnosprawnością, współfinansowanych ze środków europejskich w ramach Programów Operacyjnych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, organizacje pozarządowe	Środki własne, fundusze unijne	Liczba projektów, w których uczestniczą osoby z niepełnosprawnością współfinansowanych ze środków europejskich, liczba uczestniczących w nich osób z niepełnosprawnością	2021-2023
		4.	Tworzenie mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnością.	Starostwo Powiatowe Powiatowe Centrum	środki własne, fundusze unijne, środki finansowe jednostek	Liczba osób z niepełnosprawnością, którym zapewniono pobyt w mieszkaniu	2021-2023

				Pomocy Rodzinie, samorządy gminne, organizacje pozarządowe	samorządu terytorialnego, środki własne realizatorów	wspomagany	
2.	Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problematyki osób z niepełnosprawnością	1.	<p>Upowszechnianie informacji o uprawnieniach przysługującym osobom z niepełnosprawnością i dostępnych formach wsparcia.</p> <p>Przygotowanie i wydawanie publikacji (informatorów, broszur, ulotek dla osób z niepełnosprawnościami i ich otoczenia) dotyczących uprawnień osób z niepełnosprawnościami. Publikacje przygotowywane w formie papierowej oraz elektronicznej (strona internetowa) dostosowane (w zależności od potrzeb) do rodzaju niepełnosprawności ich adresatów.</p> <p>Inicjowanie działalności punktów informacyjnych na terenie powiatu kieleckiego.</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie</p> <p>Jednostki i Wydziały Starostwa,</p> <p>organizacje pozarządowe</p>	Środki własne, budżet państwa, fundusze unijne	Liczba wydanych publikacji o tematyce niepełnosprawności oraz liczba osób, które gościły na stronach internetowych dotyczących osób z niepełnosprawnością	2021-2023
		2.	Organizacja specjalistycznego wsparcia:	Powiatowe Centrum			2021-2023

			<p>m. in. poradnictwa psychologicznego, logopedycznego, pracy socjalnej, poradnictwa prawnego, psychiatrycznego, terapii rodzinnej, terapii psychospołecznej, treningów kompetencji i umiejętności społecznych, prowadzenie działań na rzecz osób i rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej itp.</p> <p>Wczesne wspomaganie i diagnozowanie specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży</p>	<p>Pomocy Rodzinie</p> <p>Jednostki i Wydziały Starostwa,</p> <p>OPS,</p> <p>Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne,</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>	<p>Środki własne, budżet państwa, fundusze unijne</p>	<p>Liczba udzielonych porad dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin</p>	
3.	Zwiększenie dostępu do usług asystenckich	1.	<p>Organizacja różnorodnych form opieki, kierowanych do rodzin zmagających się z niepełnosprawnością służących szeroko rozumianej aktywizacji m.in. usługi asystenta osoby niepełnosprawnej.</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach,</p> <p>organizacje pozarządowe,</p> <p>OPS</p>	<p>Środki własne, fundusze unijne, Fundusz Solidarnościowy</p>	<p>Liczba osób objętych usługami asystenta osoby niepełnosprawnej</p>	2021-2023
4.	Wspieranie opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnością oraz członków rodzin	1.	<p>Organizacja działań zwiększających umiejętności w obszarze rehabilitacji/pielęgnacji/dietetyki w zakresie opieki nad osobami z niepełnosprawnościami.</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,</p> <p>Jednostki i Wydziały Starostwa,</p> <p>OPS,</p>	<p>Środki własne, budżet państwa, fundusze unijne</p>	<p>Liczba udzielonych porad dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin.</p> <p>Liczba opiekunów korzystających ze</p>	2021-2023

				Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, Organizacje pozarządowe		wsparcia	
CEL SZCZEGÓŁOWY II – Zapewnienie rehabilitacji dostosowanej do rodzaju niepełnosprawności							
1.	Zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych	1.	Organizacja zajęć wspomagająco - rehabilitacyjnych odpowiednich ze względu na rodzaj niepełnosprawności. Rehabilitacja stacjonarna lub w miejscu zamieszkania, jako element wczesnej interwencji i zapobieganie pogłębianiu się niepełnosprawności.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach, organizacje pozarządowe	Środki własne, fundusze unijne	Liczba osób objętych rehabilitacją	2021-2023

		2.	Wspieranie utworzenia i funkcjonowania wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego dla osób z niepełnosprawnościami.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach OPS z terenu powiatu kieleckiego	Środki własne, fundusze unijne	Uruchomienie działalności wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego	2021-2023
CEL SZCZEGÓŁOWY III – Poprawa dostępności obiektów i przestrzeni użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami							
1.	Dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnością	1.	Uwzględnianie potrzeb osób z niepełnosprawnościami w planowanej i prowadzonej działalności podmiotów publicznych w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej.	Starostwo Powiatowe w Kielcach Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach	Środki PFRON, środki własne, Środki finansowe jednostek samorządu gminnego,	Liczba instytucji, w których zlikwidowano bariery	2021-2023

<p>oraz zapewnienie możliwości swobodnego przemieszczania się, w tym likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej w miejscu zamieszkania oraz barier transportowych, barier technicznych, komunikacyjno – informacyjnych i cyfrowych</p>	2.	<p>Likwidacja barier w zakładach opieki zdrowotnej, urzędach lub placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom z niepełnosprawnością poruszania się i komunikowania.</p>	<p>samorządy gminne i ich jednostki</p> <p>organizacje pozarządowe</p> <p>jednostki organizacyjne powiatu</p>	<p>środki własne realizatorów</p>	
	3.	<p>Likwidacja barier transportowych np. zakup pojazdów dostosowanych do przewozu osób z niepełnosprawnością lub dowozy door-to-door</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Kielcach,</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach</p> <p>samorządy gminne</p> <p>organizacje pozarządowe</p>	<p>Środki PFRON, środki własne, środki finansowe jednostek samorządu gminnego, środki własne realizatorów</p>	<p>Liczba zakupionych pojazdów, liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z dowozu</p>

		4.	Likwidacja barier architektonicznych i technicznych w miejscu zamieszkania	Starostwo Powiatowe w Kielcach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach samorządy gminne, organizacje pozarządowe	Środki PFRON, środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, Środki własne, środki finansowe jednostek samorządu gminnego, środki własne realizatorów	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z likwidacji barier architektonicznych i technicznych w miejscu zamieszkania	2021-2023
CEL SZCZEGÓŁOWY IV - Aktywizacja zawodowa i edukacyjna osób z niepełnosprawnościami							
1.	Wspieranie w aktywizacji zawodowej oraz dostępie do podnoszenia kwalifikacji osób z niepełnosprawnością	1.	Podjęcie działań zmierzających do utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej (ZAZ)	Starostwo Powiatowe w Kielcach, organizacje pozarządowe	Środki PFRON, środki własne, środki finansowe organizacji pozarządowych	Uruchomienie Zakładu Aktywności Zawodowej (ZAZ)	2021-2023

		<p>2. Tworzenie spółdzielni socjalnych zatrudniających osoby z niepełnosprawnością.</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Kielcach, organizacje pozarządowe</p>	<p>Środki PFRON, środki własne, środki finansowe organizacji pozarządowych</p>	<p>Liczba powstałych spółdzielni zatrudniających osoby z niepełnosprawnością</p>	<p>2021-2023</p>
		<p>3. Zwiększanie liczby uczestników warsztatów terapii zajęciowej. Realizacja działań związanych z aktywizacją zawodową w Warsztatach Terapii Zajęciowej Powiatu Kieleckiego - doradztwo zawodowe - szkolenia, staże - wsparcie specjalistyczne dla uczestników oraz osób z ich otoczenia</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach, WTZ, PUP, organizacje pozarządowe</p>	<p>Środki PFRON, fundusze unijne, środki własne realizatorów</p>	<p>Liczba uczestników wtz wynikająca ze zwiększenia. Liczba uczestników WTZ, która podjęła zatrudnienie.</p>	<p>2021-2023</p>
		<p>4. Organizowanie działań zmierzających do ułatwienia osobom z niepełnosprawnościami zatrudnienia i zdobycia awansu zawodowego poprzez umożliwienie jej korzystania z indywidualnego i grupowego doradztwa zawodowego, szkoleń zawodowego i pośrednictwa pracy, staży itp. Pomoc w uzyskaniu wykształcenia na</p>	<p>Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach organizacje pozarządowe Powiatowe Centrum</p>	<p>Środki własne, środki PUP w Kielcach fundusze unijne,</p>	<p>Liczba osób objętych usługami. Liczba osób zatrudnionych po zastosowaniu wsparcia. Liczba osób</p>	<p>2021-2023</p>

			poziomie wyższym.	Pomocy Rodzinie w Kielcach	środki PFRON	korzystających z dofinansowania kosztów nauki	
		5.	<p>Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.</p> <p>Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnością.</p> <p>Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego.</p> <p>Finansowanie kosztów szkolenia osób z niepełnosprawnością.</p> <p>Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych bezrobotnych lub poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu</p>	<p>Powiatowy Ośrodek Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych</p> <p>PUP</p>	Środki PFRON	<p>Liczba podpisanych umów</p> <p>Liczba osób, na które została podpisana umowa</p>	2021-2023

10. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem Programu, odpowiedzialnym za jego monitoring jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach. Przedmiotem ewaluacji będzie ocena realizowanych celów i kierunków działań Programu. Jest to konieczne ze względu na ryzyko pojawienia się nowych problemów i okoliczności niesprzyjających, których nie można było przewidzieć podczas tworzenia Programu, a które należy uwzględnić podczas jego trwania.

Monitoring „Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kieleckim na lata 2021-2023” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji kierunków działań ujętych w programie. Zebrane informacje przedkładane będą Radzie Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach.

Monitoring działań, będzie procesem obserwacji osiągniętych wskaźników w oparciu o informacje przedstawione przez realizatorów poszczególnych działań.